

Збірник наукових матеріалів
XXXV Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»

28 жовтня 2019 року

Частина 8

м. Вінниця

Світові тенденції сучасних наукових досліджень, XXXV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 28 жовтня 2019 року. – Ч.8, с. 60.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XXXV Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Світові тенденції сучасних наукових досліджень», 28 жовтня 2019 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
21018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

Педагогічні науки

<i>Анрійчак Є.М., науковий керівник Вишневецька Л.В.</i> ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА СТАРШОКЛАСНИКІВ НА ФАКУЛЬТАТИВІ «ХІМІЯ І ХАРЧОВІ ПРОДУКТИ»	5
<i>Баран С.М.</i> ШВИДКОЧИТАННЯ ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИТИНИ В СОЦІУМІ	8
<i>Гейко Ю.С.</i> ВИХІДНА МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ	11
<i>Гомон Е.Ю.</i> ИННОВАЦИОННЫЕ СТРАТЕГИИ ОБУЧЕНИЯ ДЛЯ СОВРЕМЕННОЙ ПЕДАГОГИКИ.....	14
<i>Грищенко В.</i> КОГНІТИВНО-МЕТОДИЧНИЙ КРИТЕРІЙ РОЗВИТКУ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	18
<i>Гриднева Т.С.</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТА ДО ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА.....	21
<i>Гусевик І.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ З ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ТЕХНІЧНОМУ ЗАКЛАДІ	26
<i>Діхнич Л.П.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	30
<i>Дудник С.В.</i> ВЗАЄМОДІЯ МИСТЕЦТВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ	33
<i>Залізняка А.М.</i> МОВНА ОСВІТА У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СУСПІЛЬСТВІ УКРАЇНИ	38
<i>Івершинь А.Г., Таксіс С.Н.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО КЕРІВНИЦТВА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	40
<i>Калугіна А.І.</i> ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	44
<i>Ковалівська А.А.</i> РОЛЬ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЕДЖІВ У ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	48

<i>Коник В.Ю.</i> ДИТЯЧІ СТРАХИ ТА ІХ ЗВ'ЯЗОК З СОЦІАЛЬНИМ СЕРЕ- ДОВИЩЕМ В ЯКОМУ ПЕРЕБУВАЄ ДИТИНА	51
<i>Королишин І.А.</i> КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ТЕКСТІВ-ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ АУДІО- ВАННЯ В СТАРШИХ КЛАСАХ	56

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА СТАРШОКЛАСНИКІВ НА ФАКУЛЬТАТИВІ «ХІМІЯ І ХАРЧОВІ ПРОДУКТИ»

Анрійчак Є.М.,

студент медичного факультету

Херсонський державний університет

м. Херсон, Україна

Науковий керівник – доц. Л.В. Вишневська

У сучасних умовах людина все менше довіряє якості вироблених продуктів. Це пов'язано як з погіршенням умов навколишнього середовища (підвищена хімізація і індустріалізація виробництва), так і з генною модифікацією продуктів харчування і низьким контролем якості в процесі виробництва продуктів харчування. Забезпечення населення повноцінними і екологічно чистими продуктами тваринництва – одне з основних завдань соціального розвитку країни, а отримання її в зонах забруднених важкими металами має важливе значення для харчової промисловості. Сучасна екологічна ситуація в Україні веде до забруднення питної води, повітряного басейну, ґрунтів і як наслідок – харчових продуктів [1, с.139].

На сьогодні молоко в нашій країні визначається як соціальний продукт (після хлібобулочних виробів), тому необхідно як кількісно забезпечити насичення вітчизняного ринку молочними товарами, так і гарантувати споживачу належну якість та безпеку. Спираючись на результати експертизи молока, фальсифікатів та неякісної молочної продукції на сьогодні в Україні чимало.

Основною метою екологічної освіти є формування екологічної культури окремих осіб і суспільства в цілому, формування навичок, фундаментальних екологічних знань, екологічного мислення і свідомості, що ґрунтуються на ставленні до природи як універсальної, унікальної цінності. Суттєву частину загальної культури суспільства становить хімічна освіта. Освоєння хімічної культури стає чинником виживання в реальних умовах екологічних ризиків, оскільки вони мають переважно хімічний характер. Під час вивчення хімії екологічне виховання

полягає не тільки в поінформованості школярів про будову і властивості речовин, вплив хімічних елементів та сполук, які вони утворюють, на організм і довкілля, а й у засвоєнні наукових знань про закономірності розвитку природи як основи для прийняття оптимальних рішень з охорони та відновлення навколишнього середовища, поліпшення його стану, набутті навичок активної діяльності з цих питань, розвитку екологічної культури. Ці завдання широко реалізуються на факультативах та спецкурсах екологічного спрямування, під час позакласних заходів [2].

Перед факультативними курсами постає задача всіляко сприяти загальному навчанню школярів. Поглиблене вивчення хімії повинне не тільки збагачувати учнів новими знаннями, але і розвивати їх здібності, знайомити з методами наукового дослідження, привчати до самостійної роботи. Зміст програм усіх факультативних курсів з хімії дає можливість не тільки ознайомити учнів із проблемами хімічної науки, з її теоретичними узагальненнями, але і на матеріалі конкретних наук показати розвиток процесу наукового пізнання, дати поняття про сучасні методи дослідження [3].

Нами здійснена спроба розробки змістовно-методичного забезпечення факультативних занять у старшокласників з хімії.

Метою факультативного заняття є формування хіміко-екологічних компетентностей учнів, зорієнтованих на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, спрямованих на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і вмінь.

Вивчення факультативних занять спрямоване на виконання таких найважливіших завдань:

- ознайомлення учнів з теоретичними основами товарознавства;
- формування експериментально-практичних умінь якісного хімічного аналізу;
- розвиток умінь і навичок спостерігати й аналізувати хімічні процеси, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, самостійного застосування теоретичних знань у різних життєвих ситуаціях;
- виховання особистої відповідальності за стан довкілля норм

екологічно грамотної поведінки, вироблення навичок збереження здоров'я.

Програма курсу розроблена згідно з Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів. Основні поняття теми 2 «Хімічний склад молока» (Вуглеводи. Жири. Білки) відповідають програмовому матеріалові 9 та 11 класів, а також здійснюється поглиблення знань учнів 8 класів з теми «Основні класи неорганічних сполук» (Вода. Мінеральні речовини), а тема 4 «Забруднення продовольчої сировини молока сполуками важких металів» вдосконалює вміння і навички учнів 7 класів з теми «Металічні елементи та їх сполуки».

Експериментальна насиченість програми «Хімія і харчові продукти» лабораторними дослідженнями сприяє формуванню життєво необхідних ключових компетентностей учнів.

Зв'язок матеріалу з іншими навчальними предметами, зокрема з біологією, фізикою, природознавства, основами безпеки життєдіяльності, дає ключ до розуміння цілісної наукової картини світу.

Для кожного із занять ми розробили різнорівневі завдання інтегрованого характеру для використання їх на етапі засвоєння. На факультативних заняттях нами було використано наступні методи навчання: лекції, бесіди, дискусії, самостійні роботи як практичного характеру, так і роботи з додатковою літературою. Для закріплення й обліку теоретичних і практичних знань застосовували фронтальні й індивідуальні методи перевірки. Один з найбільше широко застосовуваних на факультативних заняттях методів вивчення матеріалу – виконання лабораторних робіт учнями. Нами розроблено також заключну конференцію по засвоєнню знань на факультативі «Хімія і харчові продукти» а також екскурсія на завод виготовлення харчових продуктів, а саме молока та молочних продуктів.

Результати впровадження розробленого методичного забезпечення у навчальний процес, а також зацікавленість учнів до предмету хімії та глобальної проблеми екологічного забруднення харчових продуктів є доказом ефективності запропонованої методики проведення факультативних занять, що формують системні, різносторонні, творчі знання про навколишній світ.

Література:

1. Дубовик А. Навчальні програми курсів за вибором та факультативів і з хімії: Варіативна складова Типових навчальних планів. 5-12 класи / Упор.: О.А.Дубовик, С.С.Фіцайло. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 272 с.
2. Концепція екологічної освіти України, схвалена колегією міністерства освіти і науки України від 20 грудня 2001 р. №13/6-19.
3. Эпштейн Д.А. и др. Факультативные занятия по химии. // Общая методика обучения химии: Учебно-воспитательные вопросы. / Под ред. Л.А. Цветкова. – Гл. IX. – С. 202 – 217.

УДК 373.3.016.003-028.31]:37.091.32

Педагогічні науки

ШВИДКОЧИТАННЯ ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИТИНИ В СОЦІУМІ

Баран С. М.

*студентка факультету
соціально-педагогічної освіти та мистецтв
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія імені Тараса Шевченка
Кременець, Україна*

Постановка проблеми. Читання – неодмінний компонент процесу навчання в школі. Одночасно, це найскладніший процес, який освоюють учні, адже необхідно залучити зір, пам'ять, увагу та слух. Постійне збільшення обсягів інформації, яку повинні опрацювати сучасні школярі вимагає оволодіння ними навичками швидкого читання, які тісно пов'язані з процесом розвитку пам'яті. Учні, які добре читають, краще запам'ятовують і аналізують прочитане, зазвичай більш успішніші в початковій школі.

Аналіз попередніх досліджень. Над проблемою вироблення навичок швидкого читання працювали: Т. І. Гудзик, О. В. Джежелей, А. А. Ємець, В. Н. Зайцев, О. М. Коваленко, А. М. Кушнір, В. О. Науменко, І. Г. Пальченко,

Л. Л. Тимофієва, І. Т. Федоренко та ін. Вчені спільно дійшли висновку, що формування навичок читати швидко та запам'ятовувати прочитане – найважливіше завдання, яке стоїть перед вчителями початкової школи. **Мета статті:** описати та проаналізувати сучасні методики розвитку навички швидкого читання в учнів початкових класів у контексті їхнього впливу на самореалізацію дитини в соціумі.

Виклад основного матеріалу. Розвиток соціуму на кожному своєму етапі формує особливі вимоги до особистості, що відповідають конкретному історичному періоду та соціальним відносинам, що в ньому сформувалися. Відповідно до цього зміни, що відбуваються в суспільстві викликають формування відповідного соціальної реальності типу особистості, що у свою чергу забезпечує життєздатність як суспільства, так і окремого індивіда. Набуття молодшими школярами навичок швидкочитання є вимогою суспільства в умовах постійно зростаючої ролі великих обсягів інформації в житті кожного. Читання – це здатність сприймати та розуміти інформацію, яка записана (передана) тим або іншим способом чи відтворена технічними пристроями [2]. Структурно сформована навичка читання включає два компоненти: а) техніку читання (швидке сприйняття й кількість прочитаних слів, наприклад, за хвилину); б) розуміння тексту (змісту). Ці складові тісно пов'язані між собою та підсилюють одна одну. Удосконалення навички читання дає змогу краще розуміти зміст, а легкий для розуміння текст краще засвоюється. Спочатку під час формування уміння читати важливу роль надають техніці читання, пізніше – розумінню тексту [1]. Сформованість навички читання оцінюється за такими показниками: обсяг прочитаного, швидкість читання, безпомилковість, розуміння. Існують спеціально розроблені методики, що містять в собі ряд вправ і порад для прискорення темпів читання і розвитку мовного апарату. Однією із таких методик є техніка швидкочитання, яка ґрунтується на декількох етапах. Задля того, щоб навчання було ефективним, необхідно правильно налаштувати дитину на роботу, дати зрозуміти для чого їй це потрібно. Проаналізуємо техніки швидкого читання,

доступні для використання у початковій школі. І так, техніка швидкого читання Теодора Рузвельта досі вважається однією з фундаментальних методик розвитку навички швидкого читання у молодших школярів. Головними засадами цієї методики є наступні: 1) придушення внутрішнього промовляння тексту; 2) не повертатися до прочитаного; 3) під час читання потрібно охоплювати зором і прочитувати групу слів; 4) читання по діагоналі; 5) переглядання або поверхневе читання [3]. Дана техніка швидкого читання частково застосовується у початкових класах в Україні, проте, здебільшого у приватних школах, де більше можливостей у вчителя враховувати індивідуальні особливості кожного учня і вносити корективи у темпи навчання швидкочитанню. Фоточитання – це наступний еволюційний етап розвитку швидкого читання. Методика фоточитання Олега Андрєєва – це вид читання, що включає пункти, які допомагають краще зрозуміти зміст тексту, а також зрозуміти які практичні висновки можна взяти читачу для себе з тексту. Послідовність етапів при фоточитанні: підготовка до входження в режим фоточитання; попередній перегляд книги і виявлення мети; «photoreading» – книга переглядається зі швидкістю 1 секунда на розворот; швидке читання – на цьому етапі читець уважно переглядає цікаві моменти в книзі [2]. Для удосконалення техніки швидкого читання можна застосовувати такі вправи: скоромовки, розширення кута зору, догадки під час письма, порівняльне читання, читання під рахунок. Навичка читати швидко формується шляхом веселих вправ, цікавих лабіринтів, кросвордів, головоломок в створеному позитивному дружньому комфортному середовищі, яке сприяє розвитку перцептивних і розумових здібностей дитини [3].

Висновки з даного дослідження. Оволодіння вчителем початкової школи техніками швидкочитання сприяють його професійному вдосконаленню та стають передумовою успішної реалізації дитини в соціумі. Дитина, яка здатна швидко сприймати та засвоювати великі обсяги інформації, буде більш успішною в сучасному суспільстві, конкурентоспроможною в майбутньому, оскільки здатність до швидкочитання сприяє навчанню впродовж усього життя.

Література:

1. Антощук Є. Швидка педагогічна допомога. Чи варто швидко читати у початкових класах, або секрети швидкого читання // Є. Антощук // Початкова освіта. – 2006. – № 11. – С. 14–17.
2. Гапоненко Л. М. Як удосконалити навички читання // Л. М. Гапоненко // Розкажіть онуку. – 2004. – № 7-8. – С. – 79– 80.
3. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. – Львів : Літопис, 2004. – 352 с.

УДК 37

Педагогічні науки

ВИХІДНА МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ.

*Гейко Ю.С.,
Викладач математики I категорії
Київський коледж архітектури,
будівництва та дизайну
м. Київ, Україна*

Мотивація – один зі структурних елементів заняття і є його складовою частиною. Мотивація – загальна назва процесів, методів, засобів спонукання студентів до продуктивної пізнавальної діяльності, активного засвоєння змісту освіти. Важливий вплив має на подальше викладання певної теми, особливо, якщо на попередній досвід студента покладатися не має сенсу. Під мотивом учення розуміють внутрішні імпульси, які спонукають студентів до активної пізнавальної діяльності, спрямованої на засвоєння і застосування знань, навичок і вмінь. Звідси мотивація студента — це застосування різних способів і засобів формування позитивних мотивів студента. Звернемо увагу на вихідну мотивацію, а саме на побутову мотивацію. На даному етапі студенти повинні усвідомити, чому і для чого їм потрібно прочитати цей розділ програми. Що саме їм знадобиться у житті. Тому, що часто чуємо питання від студентів : «Для чого нам це потрібно? Де це використовується?»

В результаті проведеного особистого дослідження були виявлені помилки, що допускаються викладачами в процесі мотивування студентів. Перша помилка - «голі знання». Викладачі намагаються дати максимально можливу кількість «голих» знань, найчастіше без обґрунтування їх потрібності. Однак студенту необхідно пояснити, яким чином ці знання йому знадобляться в майбутньому, інакше студент втрачає інтерес до предмета вивчення. Викладач повинен вміти довести студентам, що його предмет дійсно буде корисний студентам в їх майбутньої діяльності. Друга помилка — відсутність зв'язку студент-викладач. Якщо між студентом і викладачем немає ніякого контакту, то ні про яку мотивацію говорити не доводиться. Студенту дуже важливо, щоб викладач був його наставником. Третя помилка — відсутність поваги до студентів. Стосується тих, які вважають своїх студентів ледарями, хоча найчастіше у студента просто не виходить розібратися в предметі.

Мотивація – це своєрідна психологічна пауза. Гарні рухи та вміння поводитися — такі ж важливі складники приємного зовнішнього вигляду, як і фізичні дані та вбрання (І. Томан). Слід звернути увагу на психологічні моменти : як правильно встати, куди подивитися, що показати. Для залучення уваги доречно представити ситуацію або розповісти історію з власного життя. У зв'язку з цим звертаємо увагу на підбір виразів – початок мотиваційної частини. Розпочати можна зі слів: «Я десь читав, я бачив, я чув, зі мною трапилася історія...». Розглянемо конкретніше це на прикладах вивчення функцій у математиці.

Тема: Функції, їх властивості та графіки. «Я чула, що з фізики ви вивчаєте рух. ОТ залежність швидкості від часу – це лінійна функція». – «А ви залежите від своїх батьків? Враховуючи різні впливові фактори можна скласти формулу залежності росту дитини від росту батьків : для хлопчиків = (ріст батька + ріст мами $\times 1.08$) $\div 2$; для дівчаток = (ріст батька $\times 0.923$ + ріст мами) $\div 2$ ». - «А ви знали, що графіки використовуються в дипломних і курсових роботах?»

Тема: Тригонометричні функції. «Я була в студії звукозапису і звукоінженер мені розповів, що тригонометрію в школі не вчив, а зараз вона йому знадобилась. Як ви думаєте, навіщо?» – «А ви бачили роботи архітектора Заха Хадид – міст

шейха Зайда в ОАЕ або Антоні Пласид Гільєм Гауді – дитяча школа Гауді в Іспанії? » – «А ви були на морі? Хвилі – це косинусоїди і синусоїди.»

Тема: Показникова функція. «Я десь читала, що за допомогою показникової функції розраховують приріст населення, тобто кількість у жителів міста з мільйонним населенням через x років обчислюється за формулою $y = 1\,000\,000 \times 1,02^x$ (при умові, що кожного року спостерігається приріст населення на 2%).» – «А ви здогадувались, що чайник охолоджується за законом: $T = (T_1 - T_0)e^{-kt} + T_1$, де k - число, залежне від форми чайника, матеріалу, з якого він зроблений, і кількості води, яка в ньому знаходиться, T_0 - початкова температура чайника, T_1 - температура повітря, t – час.»

Тема: Логарифмічна функція. «Я писала статтю, уявляєте, що є формула залежності інтенсивності відчуттів від сили подразника(основний психофізичний закон) : $S = K \lg J + C$, де S - інтенсивність відчуттів, J - сила подразника, K і C — константи. Тобто, при зростанні сили подразника в геометричній прогресії інтенсивність відчуття збільшується в арифметичній прогресії (закон Вебера-Фехнера). » - «Я дивилася відео, галактики, шторми й урагани дають приклади логарифмічних спіралей. Дивіться...»

Безумовно усі приклади повинні підкріплюватися візуалізацією і для кожної групи студентів ведеться індивідуальний підбір прикладів. В результаті отримали відповіді : «Для чого потрібна математика? Де наука використовується?» Висновком проведеного дослідження є необхідність використання вихідної мотивації на заняттях з математики для поліпшення і позитивного настрою сприйняття основного матеріалу. Математика — це всеосяжна наука, без знання якої неможливо ні пізнати оточуючий нас світ, ні забезпечити науково-технічний прогрес.

Література:

1.Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчитель-майстром / Упорядники: Андрєєва В. М., Григораш В. В.— Х.: Вид. група «Основа», 2006.— 352 с.

2.Мартиненко С. М.,Хоружа Л. Л. Загальна педагогіка: Навч. посіб.— К.: МАУП, 2002.

3.Підласий І.П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. – Харків: Видавнича група «Основа», 2009. – 360с. – (Серія «Настільна книга»)

4.Е.М.Ваврук. Про мотивацію та мотиви навчання математики.// Didactics of mathematics: Problems and Investigations. – Issue # 24. – 2005.

5.Губа Тетяна Андріївна . Формування мотивації до глибокого засвоєння знань на уроках математики.// Шкільний навчально-методичний вісник . – Травень 2011 (№ 13-14)

6.Яна Филимонова. Человеческая психика весьма логарифмична <https://www.pravda.ru/science/1130933-logarifm/>

7.Гуманитариям о математике/Е.В. Шикин и др.; под ред. Е.В. Шикина. – «Агар»,2002 – 334с.

8.Студенческая библиотека онлайн https://studbooks.net/2216222/matematika_himiya_fizika/logarifmicheskaya_spiral

9. Сиднев А.А. Математика в быту //<https://school-science.ru/3/7/32731>

10. Ткаченко О.С. Застосування показникової функції, чи «Оди експоненті» http://www.rusnauka.com/23_NTP_2013/Matematics/4_143707.doc.htm

11.Мотивація людини – Освіта.ua <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/psychology/10097/>

УДК 10

Педагогические науки

ИННОВАЦИОННЫЕ СТРАТЕГИИ ОБУЧЕНИЯ ДЛЯ СОВРЕМЕННОЙ ПЕДАГОГИКИ

Гомон Е.Ю.,

студент факультета финансы и кредит

Университета экономики и права КРОК

г.Киев Украина

Современная педагогика фокусируется на взаимоотношениях учителя и ученика и методах, используемых учителем, и на обстановке для продолжения

этой позитивной работы и обеспечения того, чтобы учебный план был актуальным, интересным и полностью понятным для того, чтобы полученные навыки и знания использовались и применялись вместе с ними. уверенность и инновации.

Есть 8 особенностей, которые четко отражают этот педагогический подход; это обеспечит установление позитивных отношений с учениками / студентами и их полную вовлеченность в процесс обучения.

1. Обеспечение безопасной, надежной и благоприятной среды

Наличие правил и систем, которые известны и понятны, имеет важное значение и обеспечивает чувство безопасности для всех в классе, как для взрослых, так и для учащихся.

2. Разъяснение того, какие процедуры защиты существуют в обстановке и для всех учеников.

Уверенность в том, что учеников будут ценить, слышать и принимать.

3. Предоставление учебного плана, подходящего для всех учеников.

Рассмотрение, адаптация и совершенствование учебного плана и методов, используемых для его преподавания, чтобы позволить всем ученикам получить доступ к тому, что преподается.

4. Обеспечение того, чтобы ученики знали, что они изучают, как они будут учиться и когда они узнают, научились ли они.

Это позволит повысить вовлеченность учеников, их вовлеченность и саморефлексию.

5. Подчеркивая прогресс ученика и гарантируя прогресс, достигнутый всеми.

Каждый ученик должен знать и понимать, какова его отправная точка и где они должны быть в своем собственном кадровом континууме, с четкими управляемыми целями, которые известны и понятны.

6. Имея необходимый набор ресурсов, включая технологии, которые поддерживают и улучшают учебную программу и индивидуальные потребности.

Включение знаний и навыков в различные стили обучения, будь то слуховой, визуальный или кинестетический, позволяет всем ученикам получить доступ к учебной программе.

7. Поддержка учеников с особыми и особыми образовательными потребностями и ограниченными возможностями посредством дифференцированного предложения.

Оценка, составление программы модификаций и улучшений и поддержка рекомендаций в классе является законодательным требованием и обязательным условием, позволяющим всем ученикам добиться прогресса.

8. Знание и понимание ученика, а также семьи и общины, к которой он принадлежит.

Эта контекстуализация ставит учеников в их индивидуальный контекст, а взаимодействие с родителями и опекунами ученика предлагает поддержку и вызов для учителя и родителей / опекунов и дальнейшую поддержку для ученика.

Инновационный характер того, что преподается и как преподается, является ключевым, поскольку он поддерживает педагогику.

- Междисциплинарная учебная программа: дает возможность учить учеников посредством тематического обучения, чтобы установить связь между предметами и адаптировать знания и навыки к реальным жизненным ситуациям и событиям. Проектирование, изготовление .Математика, искусство, английский, история и география.

- Обучение на основе контекста: что может быть лучше для изучения чего-либо, чем поместить обучение в соответствующий контекст? Измерение и количество можно сделать намного более актуальными, а концепции проще понять, организовав классный магазин с реальными деньгами и равными покупателями, чтобы понять достоинства денег и счета.

- Случайное обучение: обучение, когда вы даже не знаете, что вы есть! Игры, занятия и возможности, которые учат сдержанным и необходимым навыкам. Говоря, слушая и читая, можно учить по всему учебному плану и

поддерживать всех учеников. Практика и проведение собрания класса является форумом для приобретения навыков.

- Скрытая оценка. Как преподаватели, мы должны оценивать учеников, чтобы оценить, что они узнали. Выполнение этого с помощью ключевых вопросов, наблюдений и результатов (формирующая оценка) является альтернативой суммирующим оценкам, которые могут реально дать только снимок способностей учеников.

- Воплощенное обучение: образовательный метод, который предлагает не только интеллектуальный способ обучения, но и физический, который включает в себя все тело. Использование урока физкультуры для обучения математическим навыкам; бросая маленькие мешки с фасолью друг другу и считая, сколько раз они могут сделать это, прежде чем мешок упадет!

- Адаптивное обучение: знание и понимание вашего класса и того, как каждый из ваших учеников учится лучше всего, и знание того, на каком уровне они позволяют разрабатывать и преподавать индивидуальные программы обучения. Самый очевидный пример этого - системы чтения, которые используют школы. Это может быть отмечено ускоренным считывателем, оксфордской схемой чтения или даже цветами и цифрами! Выравнивание позволяет направлять ресурсы, обучение и поддержку сверстников.

- Вычислительное обучение. Вычислительное мышление позволяет нам решать любые задачи с помощью аналитического и методического подхода. Проще говоря, вычислительное мышление учит студентов обрабатывать информацию, как компьютер. Он направляет студентов через ряд шагов, похожих на алгоритм, для решения открытых задач. Планирование и составление схемы подходов к проекту показывает, что это вычислительное обучение наиболее четко. Методический подход к созданию учебника или публикации серии стихов.

- Аналитика эмоций: стремление к лучшей персонализации обучения очевидно в большинстве школ. Больше внимания и внимания уделяется реагированию на «умонастроения», некогнитивные навыки и эмоциональные состояния отдельных учащихся. Позволить ученику быть в «правильном

психологическом месте» для обучения. Время в кружке, восстановительное правосудие, внимательность, йога и классные возможности для общения - все поддерживают эмоциональное благополучие учеников.

- Аргументация: преодоление разрыва между виртуальным и физическим миром. Мы меняем то, как мы видим, воображаем и узнаем об окружающем нас мире. Использование приложений и платформ дополненной реальности (AR) позволяет учащимся и преподавателям визуализировать 3D-модели в реальной среде, в реальном времени и в масштабе.

- Наука работает: Учебное пособие по науке, технике, технике и марематике (STEM). Субъекты, которые часто подвергались маргинализации и не изучались после 16. Развитие интереса к STEM в течение научных недель и национальных кампаний возродило интерес к этим предметам, а также к различным полам.

Література:

1. Педагогика. Подласый И. П.
2. Педагогика. Слостёнин В. А., Исаев И. Ф., Шиянов Е. Н.
3. Социальная педагогика. Мудрик А. В.
4. Учебник педагогики. Вайндорф-Сысоева М. Е., Крившенко Л. П.

УДК 377.091

Педагогічні науки

КОГНІТИВНО-МЕТОДИЧНИЙ КРИТЕРІЙ РОЗВИТКУ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Віктор Гриженко

заступник директора з методичної роботи

Навчально-методичного центру

професійно-технічної освіти

у Полтавській області, м. Полтава, Україна

Рівень володіння викладача закладу професійної освіти фаховою компетентністю оцінюється за певними ознаками, передбаченими в критеріях і показниках. Вони визначають ефективність упровадження розробленої

моделі розвитку фахових компетентностей викладачів загально-технічних дисциплін в умовах методичної роботи закладів професійно-технічної освіти.

Поняття «критерій» – це мірило для визначення, оцінки предмета чи явища; ознака, взята за основу класифікацій [2, с. 191]. Дослідник В. Курило вказує на те, що у педагогічній теорії під критеріями розуміють ті якості явища, що відображають його суттєві характеристики і саме тому підлягають оцінці [4, с. 36].

У довідниковій літературі термін «показник» визначається як ознака чого-небудь; явище або подія, на підставі яких можна робити висновки про перебіг якого-небудь процесу; кількісна характеристика властивостей процесу [1, с.1024]. Якщо критерій – це якості та властивості досліджуваного об'єкта, то показники – це міра сформованості того чи іншого критерію.

Спираючись на показники та критерії, у нашому дослідженні маємо змогу об'єктивно проаналізувати й оцінити рівень сформованості інтелектуально-педагогічного компоненту фахових компетентностей викладача загальнотехнічних дисциплін. Зазначимо, що інтелектуально-педагогічний компонент дає можливість викладачу глибше зрозуміти педагогічну дійсність, осмислити найістотніші зв'язки й відносини у педагогічній взаємодії. Інтелектуально-педагогічний компонент сприяє розвитку певних підвидів професійної компетентності: предметної, методологічної, дидактичної, методичної, спеціально-наукової, дослідницької, економіко-правової, екологічної, інформаційної-цифрової.

Ефективність професійної підготовки викладачів загальнотехнічних дисциплін та якість освіти загалом визначаються рівнем сформованості фахових компетентностей. Виявити цей рівень можливо завдяки критеріальному підлоду, шляхом чіткого визначення критеріїв, показників та рівнів, тобто якісних і кількісних показників.

Розглядаємо критерій як основу для оцінювання змін рівня розвитку фахових компетентностей викладачів загально-технічних дисциплін в умовах методичної роботи закладів професійно-технічної освіти.

Когнітивно-методичний критерій передбачає оволодіння сукупністю соціально-педагогічних, психологічних та інших спеціальних знань, необхідних у

професійній діяльності. Знання – основний компонент освіти, який вміщує в собі сукупність відомостей про навколишній світ у вигляді фактів, правил, висновків, закономірностей, ідей, теорій, якими володіє наука, здатність людей орієнтуватись у системі соціальних взаємин, діяти відповідно до уміння у різних життєвих ситуаціях [3]. Когнітивно-методичний критерій зумовлюється особливостями педагогічної діяльності, вимогами освітньо-професійної програми, програмами навчальних дисциплін.

Показниками когнітивно-методичного критерію визначаємо: володіння професійно-педагогічними знаннями (є теоретичною основою педагогічної професії, відбивають її специфіку; підходи, принципи та закономірності фундаментальних знань, необхідних для ефективного проектування навчальної, виховної та розвивальної діяльності викладача; визначають рівень обізнаності із новітніми та класичними технологіями, методами, прийомами, засобами педагогічної діяльності); володіння предметними знаннями (знання теоретичних основ загальнотехнічних дисциплін); опанування професійними якостями й цінностями; сформованість логічності, системності й аналітичності мислення, уміння аналізувати результати своєї діяльності; пізнавальна активність; усвідомлення реального рівня власної професійної підготовки до реалізації педагогічних функцій; усвідомлення наявного та необхідного рівня розвитку комунікативних здібностей; володіння методичними знаннями (знання змісту і принципів побудови курсу загальнотехнічних дисциплін; знання програм і дидактичного забезпечення з метою реалізації міжпредметних зв'язків); вміння планувати свою діяльність; здатність концептуально мислити, моделювати педагогічний процес і прогнозувати результати власної діяльності.

Отже, показниками інтелектуально-методичного критерію виступає володіння викладачем загальнотехнічних дисциплін системою соціально-педагогічних, психолого-педагогічних та соціально-професійних знань. За логікою дослідження визначаємо рівні розвитку фахових компетентностей викладача загальнотехнічних дисциплін, до яких відносимо репродуктивний (низький), пошуковий (середній), творчий (високий).

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Картава Ю. Обґрунтування критеріїв, показників та рівнів розвитку професійної компетентності вчителів-філологів / Ю. Картава // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 4 (30). – С. 191-198.
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка: Підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
4. Курило В. Моделювання системи критеріїв оцінки розвитку освіти в регіоні / В. Курило // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 2. – С. 35-39.

УДК 10

Педагогічні науки

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТА ДО ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА

*Гріднева Т.С.,
викладач-методист вищої категорії
Одеський коледж мистецтв
імені К.Ф.Данькевича»
м.Одеса, Україна*

Підготовці студента до професійної діяльності педагога-музиканта приділяється велика увага. Соціально-культурний досвід у застосуванні до музично-педагогічної освіти означає професійну компетентність і методичну оснащеність, освоєння певної суми філософських, естетичних, соціальних, психолого-педагогічних знань, вміння застосувати їх у своїй роботі.

Слід підкреслити, що результативність педагогічної діяльності може бути забезпечена при досить високому рівні педагогічних здібностей, музичних, художніх, артистичних. Ці здібності допомагають більш артистичному і творчому здійсненню педагогічної діяльності.

У разі їх недостатнього розвитку, спеціальні здібності стають індіферентни-

ми, не включаються в структуру педагогічної діяльності, а іноді можуть призвести до антипедагогічної спрямованості; в даному випадку професійна діяльність перебуває на вкрай низькому рівні. Розвитку цих здібностей у студентів, знань, умінь та навичок, приділяється багато уваги в процесі викладання педагогічних наук.

Професійно-педагогічна спрямованість педагога-музиканта є основною умовою не тільки формування його особистих якостей, але й придбання їм загальних і спеціальних знань, умінь і навичок.

До загально-педагогічних умінь відносяться вміння, якими повинен володіти кожен випускник. Вони характеризуються такими властивостями: свідомістю їх виконання, пошуковим характером, гнучкістю застосування в різних ситуаціях. Оволодіння системою певних умінь є показник професіоналізму в педагогічній діяльності. Серед таких умінь, насамперед, виділяються конструктивні, організаційні, комунікативні, діагностичні, інформаційні, розвиваючі. Сюди слід віднести вміння керувати пізнавальною діяльністю учнів, процесом їх самовиховання, вміння вивчати передовий педагогічний досвід.

Загально-педагогічні вміння необхідні для аналізу педагогічної ситуації, проектування результатів і планування педагогічних впливів для підбиття підсумків, оцінки отриманих результатів і визначення нових педагогічних завдань.

Конкретні професійні вміння студенти отримують шляхом вивчення спеціальних дисциплін, освоєння різних видів практики.

На заняттях з педагогічної практики студент освоює вміння відбирати і відбудовувати музичний матеріал, володіти виразною промовою в поясненні музичних явищ; чітко розподіляти час між різними частинами уроку і швидко перебудовуватись в залежності від ситуації, що виникла на уроці; контролювати і об'єктивно оцінювати свої дії, знаходити правильну манеру спілкування з учнем залежно від ступеня його підготовленості, віку, психології.

Спеціальні вміння викладача виявляються у вирішенні педагогічних і музично-пізнавальних завдань. Педагогічна задача пов'язана з розумінням загальних закономірностей навчально-виховного процесу, музично-пізнавальна - з освоєнням конкретних спеціальних знань і придбанням спеціальних навичок і умінь.

Рішення як музично-пізнавальних, так і педагогічних знань вимагає від викладача активного педагогічного мислення.

Уміння вирішувати ці завдання є показником професійної майстерності, вміння використовувати все різноманіття загально-педагогічних і спеціальних знань. Про професійну підготовленість студента можна судити по тому, якою мірою рішення практичних педагогічних завдань ґрунтується їм на теоретичному осмисленні власної діяльності.

У вмінні визначити і здійснити педагогічне завдання проявляється професійна майстерність. Рішення педагогічних завдань вимагає постійного збагачення новими знаннями і практичними вміннями, що сприяє розвитку творчого мислення та пізнавального інтересу до виконуваної діяльності.

Оволодіння в процесі цієї діяльності певними вміннями, в єдності з виниклим пізнавальним інтересом, є важливішим засобом формування професійно-педагогічної спрямованості.

Студенту необхідно оволодіти наступними вміннями педагога-музиканта: вміння визначати труднощі при вивченні твору, визначати шляхи і методи їх подолання, вміння зацікавити учня навчальним матеріалом; використовувати різні форми роботи на уроці, створювати і вирішувати проблемні ситуації, навчити учня самостійним узагальненням і висновкам, активізувати діяльність учня на заняттях; вміння робити узагальнюючі висновки і логічно пов'язувати попередній матеріал з наступним, виявляти і закріплювати емоційне враження від музики, життєві та художні асоціації; вміння підтримувати на заняттях необхідний емоційний настрій, що сприяє поглибленому розумінню до виконання музичних творів; припускати результати власної роботи, прогнозувати рівень розвитку учня на майбутнє; бачити музичні явища в їх розвитку; постійно займатися самоосвітою; накопичувати музичний репертуар, удосконалювати свою майстерність.

Глибина педагогічного впливу багато в чому визначається мудрістю, тактом, моральною зрілістю відносин викладача та учня.

І там, де присутні щирість і довіра, взаємна повага і вимогливість, де відносини будуються за високими етичними нормами, там успішно будуть

засвоюватись знання, навички та вміння.

Професійні знання та вміння, навички самостійної роботи з учнем студенти засвоюють на заняттях з педагогічної практики.. Робота викладача – це завжди складний процес. У сфері мистецтва коло задач, які стоять перед викладачем, особливо широке. Звідси й особлива складність нашої професії. Вся наша діяльність передбачає творчий підхід до роботи. В цьому, можливо, і є головна складність.

Творчості неможна навчити, але можна навчити творчо працювати. Для цього ми і намагаємося виховати у студента характер, волю, наполегливість в опануванні знань, любов до праці. Всі ці якості допомагають виховувати професійно грамотного викладача.

Щоб навчити студента творчо підходити до занять, педагог повинен намагатись не подавати все у відкритому вигляді, а завжди надавати привід для роздумів у домашній роботі.

Ми повинні навчити свого студента слухати та чути, спостерігати та робити вибір. Прищеплювати студенту загальну культуру, відкрити йому естетичну і пізнавальну цінність музики.

Майстерність музиканта-педагога проявляється у тому, наскільки точно він може виявити та розвинути задатки кожного учня, посприяти формуванню його індивідуальності.

Цьому може сприяти атмосфера творчості, порозуміння, доброзичливості, яку необхідно створити на своїх уроках.

Викладачеві потрібно бути більш прозорливим, бути чутним, намагатися обрати більш короткий шлях для досягнення своєї цілі, самостійно шукати такий шлях, виробляти свої методи роботи.

Для кожного студента необхідно шукати індивідуальний підхід. Те, що для одного студента підходить ідеально, для іншого є неприпустимим.

Коли ми розпочинаємо роботу зі студентами, необхідно враховувати вплив попереднього навчання. слід уважно вивчити особистість студента, ретельно перевірити його навички та знання. Необхідним є більш-менш

тривалий термін, впродовж якого на основі першої «спробної» програми викладач всесторонньо перевіряє весь музичний «багаж» студента, відсіває краще від гіршого, проявляючи при цьому гнучкість та доброзичливість.

Потрібно вміти оцінити все більш-менш прийнятне зі «спадку» педагога-попередника. Майже завжди викладач змушений перевиховувати студента, змінювати вивчені ним раніше прийоми, але дуже важливо при цьому не критикувати, а, навпаки, вчити новому, кращому.

Необхідно гарно продумувати індивідуальний план. План – це більше, ніж список творів, який намічений для вивчення. План – це педагогічний діагноз та прогноз. Такий план необхідно розпочати із зазначенням гарно продуманої характеристики студента. У студента більше здібностей, ніж якостей, що чітко визначаються. Викладач повинен не лише бачити очевидне сьогодні, але й вловлювати неспівмірне, непомітне – те, що сьогодні ледве проявляється, те, чому, можливо, належить майбутнє. Саме від викладача залежить, чи розквітнуть ці паростки нового чи непомічені, не заохочені зів'януть.

Педагогічне мистецтво проявляється у здібності викладача вирішувати непередбачувані ситуації, що виникають під час заняття, робити це цікаво та ненав'язливо.

У роботі зі студентами ми не можемо сподіватись, що вони всі стануть виконавцями, але підготувати грамотних викладачів для навчальних закладів – це в наших силах. Для цього сам викладач повинен багато що знати та постійно поширювати свої знання, не дивлячись на те, наскільки складно це може бути.

Викладач повинен пам'ятати й про нерозривність зв'язку навчання та виховання. Завжди пам'ятати про це, виховувати усвідомлено та планомірно. Перш за все власним прикладом. Ми завжди повинні пам'ятати, що викладач – це не професія, а спосіб життя.

Література

1. Л.А.Баренбойм. «Музична педагогіка та виконавство». – Л., 1973.
2. Л.Д.Алексєєв. «З історії фортепіанної педагогіки». – М., «Музика», 1971.
3. Б.М.Теплов. «Психологія музичних здібностей». – М., 1967.

4. М.Є.Фейгін «Індивідуальність учня та мистецтво педагогіки». – М., 1968.
5. Є.Г.Гуренко. «Виконавське мистецтво. Методичні проблеми». – НГК, 1982.

УДК 378

Педагогічні науки

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ З ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ТЕХНІЧНОМУ ЗАКЛАДІ

Гусевик І.М.

*магістр Національного університету водного
господарства та природокористування
науковий керівник Сокаль В.А.*

м. Рівне, Україна

Відповідно до Болонського процесу навчальний процес у вищій школі має бути спрямований на підготовку ініціативного, творчо мислячого фахівця здатного самостійно здобувати знання та застосовувати їх у професійній діяльності. Вирішення проблеми організації навчальної роботи студентів у закладах вищої освіти є першочерговим завданням сучасної гуманістичної парадигми освіти, одним із важливіших чинників навчально-пізнавальної діяльності студентів, що сприяє ефективному формуванню у них умінь шляхом виконання пошукових завдань.

Аналіз наукової педагогічної та методичної літератури свідчить, що В. Беспалько, Е. Бістерські, В. Бухвалов, Т. Ільїна, М. Кларін, В. Монахов, Т. Назарова, Е.Полат, Л. Салаї, Г. Селєвко, О. Філатов, Ф. Фрадкін Д. Чернілевський, М. Чошанов, С. Шаповаленко акцентували свою увагу на організацій навчального процесу у вищій школі. Актуальність даної проблеми зумовлена вимогами сучасного суспільства. Завданням сьогодення є створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості.

Мотивуючим чинником організації навчальної роботи з дисципліни визначено орієнтацію змісту навчального матеріалу на життєві потреби студентів, їх інтереси, уподобання, використання професійно орієнтованого та

практично спрямованого професійного матеріалу. Виконання навчальної роботи передбачає опрацювання не лише питань теоретичного характеру (наприклад, порівняльна характеристика систем вищої освіти зарубіжних країн, поглядів науковців до проблеми не фахової педагогічної освіти), але і виконання практичних завдань: підготовка до диспутів, дискусій, ділових та ситуаційних ігор, підготовка до проведення лекційних та семінарських занять, добір діагностичних методів для визначення інтересів та нахилів студентів; укладання тестових завдань, побудова схем, підготовка презентацій, підготовка навчально-методичного комплексу дисципліни, використання методів АРТ-терапії при підготовці до занять, підбір допоміжних матеріалів для використання у просвітницькій роботі тощо [2].

Одним із видів навчальної роботи з педагогічних дисциплін в університеті є організація самостійної роботи студентів. Оволодіння уміннями та навичками самостійної діяльності є найважливішою умовою здійснення безперервної освіти. Лише ті знання, які людина набула самостійно, завдяки власному досвіду, думці й діям, які здобуті у завдяки практичному досвіду стають справді її здобутком та формують світогляд. Тому у вищих навчальних закладах останнім часом спостерігається тенденція до збільшення годин на самостійну роботу.

Аналіз навчальних планів та програм у вищих навчальних закладах технічного профілю дає підстави нам стверджувати, що на самостійну роботу студентів з педагогічних дисциплін відведено $\frac{2}{3}$ загального обсягу навчального часу. Це є свідченням того, що самостійна робота важливий резерв підвищення ефективності підготовки спеціалістів до науково-педагогічної діяльності. Однак аналіз психолого-педагогічних досліджень, а також методичної літератури і результатів наукових досліджень дозволяє зробити висновок про недостатню готовність більшої частини студентів до нових для них форм самостійної роботи у вищому навчальному закладі, що виявляється у відсутності в першу чергу мотивації та інтересу до цієї роботи.

Формування у студентів потреб і мотивів до активної самостійної роботи відбувається, в більшості випадків, внаслідок спонукання викладача. Але, будь-

яка діяльність, що не викликає у людини професійний інтерес, малопродуктивна, лише діяльність, що має у своїй основі глибокий інтерес не лише до результату, а й до її процесуальних компонентів, найпродуктивніша, адже саме від неї людина має найбільше задоволення. Студент у цьому разі сам знаходитиме час для предмета, який йому сподобався. Зрозуміло, що викликати інтерес до навчальної дисципліни, її змісту повинен викладач.

Висока мотивація до навчання в цілому, природно, породжує мотив до навчання. Тривалі спостереження за впровадженням самостійної роботи з педагогічних дисциплін у вищій школі дозволили виявити наступні групи мотивів:

1. Заохочувальні (виставлення додаткових балів з дисципліни, запрошення для участі у наукових конференціях, круглих столах, диспутах тощо).

2. Емоційно-психологічні (створення сприятливого психологічного мікроклімату у групі, емоційного задоволення від отриманого результату).

3. Комунікативні (виконання колективної самостійної роботи для налагодженню внутрішньо-групового спілкування).

3. Інтелектуальні (зацікавлення студента новими видами пізнавальної діяльності, розвиток умінь узагальнювати, аналізувати, систематизувати отримані знання).

4. Організаційні (можливість достроково скласти підсумковий контроль з дисципліни, проста і зрозуміла система контролю за самостійною роботою).

5. Соціальні (використання отриманої інформації в організації спілкування, виховання власних дітей, надання освітніх послуг) [2].

При організації занять з педагогічних дисциплін використовується як аудиторна робота (експерт-опитування, тестовий контроль, міні-диспути, аналіз педагогічних ситуацій, ділова гра, моделювання ситуацій та ін.) так і позааудиторна робота (підготовка рефератів, моделювання ситуацій, побудова схем, підготовка анкет та тестів з відповідних тем, заповнення таблиць, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань). З колективних форм організації навчальної роботи використовуються підготовка до проведення дискусії,

тренінгів, метод «тихої дискусії», підготовка до проведення виховного заходу зі студентами першого курсу. Індивідуальні форми навчальної роботи з дисципліни «Педагогіка» орієнтовані на специфіку фахової підготовки: це конспектування, цитування, підготовка наукових тез, статей, рефератів, презентацій, вікторин, здійснення педагогічного міні-дослідження (інтерв'ю, бесіди, анкетування тощо) [3].

Дуже важливим моментом в організації навчальної роботи є систематичний контроль за її результатами з боку викладача. Контроль за результатами роботи студентів має на меті забезпечити зворотній зв'язок «студент-викладач» і виявити на основі цього правильність її організації. До ефективних форм контролю за навчальною роботою студентів з педагогічних дисциплін відносяться рефлексивний контроль, індивідуальні співбесіди, письмові завдання за пропущеними темами і контрольні роботи, реферати, ділові ігри, колоквиуми та ін.

Отже, навчальна робота студентів з педагогічних дисциплін є необхідною передумовою професійної діяльності майбутнього фахівця здатного по постійній самоосвіти, самовдосконалення та самоосвіти. Під час організації самостійної роботи студентів необхідна зміна ролі студента в навчальному процесі, перетворення його на активний, діяльний суб'єкт навчання, а також перехід до демократичного стилю управління навчальним процесом, де сама особистість викладача виступає стимулом до формуванню інтересу до знань у студента.

Література

1. Прокопенко, І.Ф. Педагогічні технології: навч. Посібник / І.Ф.Прокопенко, В.І. Євдокимов; за заг. ред. І.Ф. Прокопенко. – Х.: Колегіум, 2006. – 224 с
2. Грицюк Л. К. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу / Л. К. Грицюк, М. В. Сірук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2011. – №17. – С. 9–14.
3. Фіцула М.М. Педагогіка./ М.М.Фіцула. - Київ: “Академвидав”, 2009 – 560 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Діхнич Л.П.,

*методист Роменського коледжу
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
м. Ромни Сумської обл., Україна*

Стратегічна мета реформування й модернізації вищої освіти і науки в Україні полягає у створенні ефективного інноваційного освітнього середовища у вищих навчальних закладах шляхом прогресивних нововведень, упровадження найсучасніших технологій і моделей навчання. Навчальний процес у сучасній вищій школі повинен здійснюватися з урахуванням можливостей найновітніших інформаційних технологій навчання та орієнтуватися на формування освіченої, гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін у соціально культурній сфері, системі управління та організації праці в умовах ринкової економіки [1,с.242].

Основні орієнтири щодо створення ефективною, інформаційно-орієнтованою осучасненою системи освіти викладено у Законі України «Про освіту».

Відомо, що інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану [2, с. 338-340].

Запровадження інноваційних технологій у процес навчання потребує розвитку творчого потенціалу як самого викладача, так і студента, суттєвих змін у способі діяльності та стилі мислення учасників освітнього процесу, що сприятиме підвищенню його результативності.

Процес навчання студентів Роменського коледжу ДВНЗ «Київський

національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», що відбувається з урахуванням соціального замовлення, максимально спрямований на формування достатнього рівня професійної та загальної підготовки, який забезпечуватиме відповідно конкурентоспроможність майбутніх фахівців. Викладацький склад коледжу намагається формувати інноваційний клімат у навчальному закладі шляхом досконалого вивчення як вітчизняного так і закордонного досвіду та створення можливостей для запровадження доцільних у сучасних реаліях напрацювань.

Так, у світовій практиці сформовані і активно використовуються досить прогресивні інноваційні системи навчання, а саме:

- поширено проведення перевернутих занять (Flipped classroom). «Перевернутість» цього підходу до навчання полягає в тому, що студенти самостійно за довільним графіком в режимі он-лайн знайомляться із теоретичним матеріалом, а в аудиторії обговорюють вивчений матеріал у групах, вирішують певні проблемні завдання, кейси, ведуть дискусії;

- використовуються електронні підручники (E-textbooks), що являють собою не просто копію реального видання, а є придатними для перегляду на комп'ютері. Це різновид інтерактивних підручників, які створюються викладачами і в які їх автор може вільно додавати відео-лекції, відео з Інтернету, презентації, аудіо файли тощо. Такий підручник є інноваційною альтернативою, яка значно скорочує витрати на донесення інформації до студента, а також значно підвищує її актуальність, наочність та рівень засвоєння студентами, адже не вимагає друку, постійно оновлюється та містить найновітнішу інформацію;

- проводяться масові відкриті он-лайн курси (Massive open online courses), що є навчальними Інтернет-курсами з можливістю безкоштовної участі і відкритої реєстрації, публічно-висвітленим навчальним планом і відкритими результатами. Такі курси розробляють найкращі викладачі з усього світу, що руйнує перепони у перетинанні географічних кордонів отримання якісної освіти;

- відбувається створення спеціалізованих комп'ютерних ігор та практичних симуляцій, які дозволяють студентам пройти віртуальну практику, або вивчати певний матеріал у режимі ділової гри;

- застосовується концепція великих даних (Big Date), на основі якої створюються інтегровані бази даних, що підвищують науковий потенціал вищого навчального закладу. Підхід «Big Date» чітко контролює авторське право шляхом жорсткої автоматизованої перевірки плагіату;

- використовуються мобільні додатки, які вміщують у себе усі необхідні дані, файли та інформацію, з якою студенту потрібно працювати щоденно на предмет отримання оцінки, перегляду розкладу занять, отримання інформації про додаткову подію, забезпечення зв'язку із викладачами, перегляд новин університету та електронних підручників. Студенти можуть працювати в інформаційному просторі будь-де, будь-коли використовуючи свої смартфони, планшети або ноутбуки [3, с. 45].

Вітчизняні вчені висловлюють впевненість в тому, що саме новітні інформаційні технології стають каталізатором досягнення таких цілей в галузі освіти, як: взаємне навчання; розвиток критичного мислення; формування стійкої мотивації щодо підвищення освітнього рівня протягом усього життя; уміння одержувати нові знання, використовуючи попередні здобутки як готові результати [4, с. 175-176].

Отже, питання поліпшення якості освіти неможливе без створення інноваційно-інформаційного простору, де забезпечуватиметься можливість активного впровадження у практику викладання наукових дисциплін інноваційних технологій навчання, що сприятиме підготовці високого рівня фахівців здатних конкурувати у складному ринковому середовищі.

Література:

1. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посіб. / Авт. колектив: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. -. Тернопіль: Навчальна книга. - Богдан, 2004. – С. 242.

2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. –К. : Юрінком Інтер, 2008. - 1040 с.

3. Барабась Д. Освітні інновації та їх імплементація в Україні / Д. Барабась, Д. Джафаров, І. Шпак //Науковий вісник [Одеського національного

економічного університету]. - 2016. - № 3. - С. 35-54. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2016_3_5.

4. Мохненко А. С. Використання інноваційних технологій у підготовці майбутніх фахівців з бухгалтерського обліку / А. С. Мохненко // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоekonomічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування», 11-12 травня 2017 року. - Т. : ФОП Паляниця В.А., 2017. - С. 175–176.

Педагогічні науки

ВЗАЄМОДІЯ МИСТЕЦТВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

*Дудник С.В.,
заступник директора з ВР,
викладач музичного мистецтва
Донецького вищого училища
олімпійського резерву ім. С. Бубки
м. Бахмут, Україна*

В сучасних умовах моральної й духовної кризи актуальною є проблема пошуку нових методів і засобів виховання та навчання дитини. Особливе місце в педагогічному процесі сьогодення посідає мистецтво, і зокрема інтеграція різних видів художньої діяльності. При цьому ми виходимо з того, що історично світ мистецтва був цілісним. Саме тому в педагогічній практиці спостерігається тенденція до активного об'єднання мистецтв – образотворчого, музичного, танцювального, літературного. Це значно полегшує розуміння учнями навчального матеріалу, допомагає їм сприймати художні образи більш цілісно, активізує всі психічні процеси, мотивує до творчого самовираження та пізнавальної активності.

Проблема взаємодії мистецтв є актуальною в сучасній педагогічній науці. Теоретичну основу дослідження становлять фундаментальні праці вітчизняних та

зарубіжних вчених, присвячені музичній педагогіці, психології та естетичному вихованню. Так, проблему синестезії як феномена та її розвитку в процесі навчання висвітлили у своїх дослідженнях А. Абраменко, І. Ванечкін, Б. Галєєв, А. Томашева, А. Худяков, Б. Юсов, П. Яньшин. Специфіка та закономірності художньо-естетичної інтеграції шкільної мистецької освіти є предметом вивчення українських вчених: У. Дутчак, С. Ковальнової, Л. Масол, Л. Предтеченської, Н. Терентьєвої, О. Щолокової. Питання естетичного виховання особистості, а також художньо-естетичної інтеграції досліджують українські науковці У. Дутчак, І. Зязюн, Л. Коваль, С. Ковальова, Л. Масол, Н. Терентьєва, Л. Предтеченська, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницький, О. Щолокова та ін.

Хочеться звернути увагу на те, що ще видатні мислителі минулого – античності, середньовіччя, епох Відродження, Реформації та Просвітництва – звертали увагу на беззаперечний виховний та навчальний потенціал мистецтва. Так, у Давній Греції ідеалом виховання вважалася особистість художньо-культурного напрямку, а мистецтво – потужним засобом гармонізації усіх сфер людини та важливим чинником розбудови держави. При цьому наголошувалося на поєднанні різних видів мистецтв у педагогічному процесі – театру, співів, декламації, гри на музичних інструментах, танцю. Пізніше «сім вільних мистецтв» у середньовічних університетах ілюстрували ідею необхідності поєднання науки з мистецтвом для забезпечення гармонійного розвитку особистості. В епоху Відродження відбулася переоцінка ролі митця та піднесення його до рівня «онука Бога» [1, с.42].

Високий педагогічний потенціал убачав у мистецтві Я.-А. Коменський. Видатний чеський педагог активно використовував різновиди мистецтва у процесі навчання та виховання учнів з метою розвитку в них спостережливості, гостроти розуму, швидкості реакції, свободи «від усілякої дерев'яної сором'язливості» [2, с. 86]. При цьому педагогіка музики і поетичного слова полягала, на думку Я.-А. Коменського, в їх здатності гармонізувати особистість вихованців, «служувати їхньому пристойному відпочинку» та розвивати їхню пам'ять, оскільки «завдяки ритмам і мелодії, вони сприймають більше, легше й приємніше» [2, с.123].

В Україні одним із перших мистецтво як навчально-виховний засіб почав застосовувати Памфіл Юркевич. «Якщо школа дала світло без тепла, знання без здатності переживати, а завдяки переживанням – співчувати, то ці знання будуть використані лише як засоби для задоволення самолюбства, а не для суспільного блага, щастя й удосконалення людей» [3, с. 5]. Ідеї П. Юркевича були творчо розвинені на початку ХХ століття І. Фолькельтом, Р. Штайнером та іншими прогресивними педагогами. За словами К. Ушинського, «педагог, який прагне щонебудь закарбувати у свідомості дітей, повинен піклуватися про те, щоб якомога більше органів чуття взяли участь в акті запам'ятовування» [4, с. 62]. Синтезом мистецтв захоплювався М. Леонтович, який вивчав взаємозв'язок між музикою та світлом у контексті емоційно-естетичного сприйняття музичного твору. Взаємопроникнення жанрів музики та живопису можна спостерігати в творах музикантів-імпресіоністів Ф. Якименка (цикл «Картини України»), В. Лятошинського (композиції «Місячні тіні», «Відображення»).

Позитивний педагогічний досвід минулого, потреба в оновленні сучасної системи мистецької освіти призвели до виникнення нових педагогічних концепцій художньої освіти. Автором однієї з них є російський учений О. Мелік-Пашаєв, який стверджує, що в основі всіх видів мистецтв лежить єдине «невідчужене» відношення до життя, а окремі види мистецтв – це деякі особливі грані цілого [5]. Б. Юсов, Г. Москвіна та їхні послідовники, спираючись на ідею про єдиний мистецький простір, в якому синтезуються усі види мистецтва, розробляють програми інтегрованих занять мистецтвами, метою яких є цілісний підхід до художнього виховання через категорію «художній образ» [5]. Так, Г. Москвіна, досліджуючи творчість видатних митців, зазначає, що цю єдність підкреслювали Б. Асаф'єв, Г. Гайне, Ф. Ліст, О. Скрибін, Ф. Шопен, П. Чайковський, М. Гоголь [5].

Літературна творчість (складання казок, кросвордів, мовна імпровізація) призводить до індивідуалізованого відношення до виконання музичного репертуару. Декоративно-прикладне мистецтво (ліплення, аплікація, флористика, пап'є-маше) розвиває дрібну моторику рук, гнучкість та пластичність виконавського

апарату. Метою впровадження даної моделі в освітню практику, наголошує науковець, є формування таких новоутворень і якостей особистості: в мотиваційній сфері – творчої активності, ініціативи, потреби в самостійній творчості; в сфері сенсорно-перцептивних здібностей – синестезії, нестандартності сприйняття музичних образів; в емоційній сфері – імпресивної та експресивної емоційності, ампліфікації музичного сприйняття; в сфері уяви – створення та комбінування художніх образів; в сфері індивідуально-особистісних якостей – внутрішньої волі, яскравої індивідуальності прочитання музичного тексту, зниженню негативного сценічного самопочуття, формуванню виконавської культури.

З вище наведених новоутворень, на мій погляд, важливою є синестезія – від грецького *synáisthesis* – спільне відчуття, одночасне відчуття; властивість людських відчуттів, яка найчастіше є об'єктом психологічних досліджень. Суть її полягає у тому, що за певних умов відбувається поєднання двох або більше відчуттів, в результаті чого здійснюється перенесення якості одного відчуття на інше, і на основі подібного злиття відчуттів з'являється нове єдине неспецифічне для того чи іншого аналізатора оригінальне відчуття. Наприклад, поєднання слухових і зорових відчуттів дає «кольоровий слух». У людей з «кольоровим слухом» звукові відчуття (тон, шум, музичний акорд) викликають зорові відчуття у вигляді зорового образу. На сьогоднішній день існує чимало теорій, які пояснюють сутність цього феномена. Поділяю позиції вчених О. Артемьєвої, Б. Галєєва, П. Флоренського, П. Яньшина, що синестезією як здатністю образно сприймати світ та мистецтво наділена кожна людина [5]. Із багатьох форм прояву синестезії найчастіше зустрічається поєднання «звук – колір». На думку науковців, цей вид синестезії не у всіх виражений яскраво, оскільки не підпорядковується волі і її неможливо викликати штучно. Проте, наукові експерименти доводять, що синестезію можна розвивати як набуту здатність, тобто в її розвитку можливо активізувати вольові зусилля [6].

Отже, цілком правомірно стверджувати, що в процесі педагогічної діяльності синестезія стає керованою і призводить до формування яскравого перцептивного образу. Так, ефективними є вправи, в яких поєднується

слухання музики з малюванням (наприклад, за музичним фрагментом виконати імпровізований малюнок «Музика в кольорах», «Мій настрій» або написати кольоровими літерами назву музичного твору, який вивчається), малювання з рухами тіла («протанцювати» мелодію), слухання музики з тактильні/смакові/нюхові відчуття («визначити» на смак/дотик/запах почуту мелодію) тощо.

Таким чином, взаємодія мистецтв на уроках музики сприяє розвитку креативності, синестезії та художньо-творчих здібностей дітей; формуванню особистісних емоційно-вольових якостей; позитивній мотивації до навчально-пізнавальної діяльності. За К. Станіславським, однією із складових творчого навчання є розвиток здатності бачити, мислити та відчувати в образах [7]. Цю складову ефективно забезпечує синтез мистецтв в навчально-виховному процесі.

Література:

1. Галеев Б. М. Проблема синестезии в эстетике [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурса: <http://biogr.znate.ru/docs/index-1280.html>.
2. Коменский Я. А. Великая дидактика / Я. А. Коменский // Коменский Я. А., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И. Г. Педагогическое наследие / сост. В. М. Кларин, А. Н. Джуринский. – М.: Педагогика, 1988. – 416 с.
3. Москвина Г. М. Взаимодействие видов искусства в теории и практике художественного образования: автореф. дис. канд. пед. наук. 13.00.01 / Удмуртский государственный университет. – Ижевск, 2003. – 21 с.
4. Муравицька М. Філософія серця / М. Муравицька // Педагогічні кадри. – 1994. – № 5-6.
5. Отич О. М. Педагогіка мистецтва у системі мистецьких субдисциплін педагогіки // Мистецька освіта в Україні: теорія і практика / О. П. Рудницька [та ін.]; заг. ред. О. В. Михайличенко, редактор Г. Ю. Ніколаї. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. – 255 с.
6. Саїк Г.Ф. Проведення художніх аналогій з різними видами мистецтв як засіб посилення емоційнообразного сприймання музики / Г.Ф.Саїк // Збірник наукових праць. – К. : Є НПУ, 2001. – Вип. 6. – С.60-66.
7. Станиславский К. К.Собрание сочинений в восьми томах. Том 4. Работа актера над ролью. – М., «Искусство», 1957. – 537 с.

МОВНА ОСВІТА У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СУСПІЛЬСТВІ УКРАЇНИ

*Залізник А. М.**канд. пед. наук, доц.**Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна*

Мова – невичерпне джерело розумового розвитку дитини, скарбниця всіх знань, найкращий засіб духовного об'єднання і взаємного впливу. Без мови нема народності, рідна мова найкраще відбиває в собі думки й почуття окремої людини, всього народу. Найголовніші індивідуальні ознаки народу – це його мова, література, мистецтво, пісні, усна творчість. Рідне слово виховує, навчає і розвиває дитину. Під впливом мови вдосконалюються її відчуття і сприймання, збагачуються знання про довкілля.

Мовна освіта у полікультурному суспільстві України сьогодні має формувати у дітей особливий спосіб мислення, який засновано на ідеях свободи, справедливості, рівності між людьми, пошани до їх прав і свобод, до прав і свобод всіх соціальних груп, спільнот і товариств.

Підкреслимо, що у кожного народу – своя мовна картина світу, тобто в мові виявляється ментальність, і водночас мова формує, забезпечує оригінальний, неповторний погляд на світ представників різних народностей.

Сьогодні населення України представлене більш ніж 130 етнічними групами, розмаїттям етнокультур, величезним діапазоном релігійних конфесій і груп. В Україні полікультурна освіта набула великого значення лише наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

В Україні «полікультурну освіту» можна визначити як освіту, метою якої є виховання патріотичної, толерантної, національно-свідомої особистості.

Мета сучасної мовної освіти у полікультурному середовищі ґрунтується на особистісному підході в навчанні.

Зазначимо, що поняття «полікультурна освіта» у «Понятійно-термінологічному словнику» трактується як компонент загальної освіти, що спрямований на краще розуміння інших культур, встановленню сприятливих відносин, взаємообміну та взаєморозуміння між представниками різноманітних культур країни, виховання в душі ненасилля та віротерпимості [1, С. 76].

Особливості проблеми полікультурного виховання знайшли відображення в зарубіжних дослідженнях як Д. Бенкса, С. Ніето, П. Фрере та інших.

Окремі аспекти полікультурної освіти вивчали такі вітчизняні дослідники: О. Гукаленко, І. Лощенова, О. Сухомлинська, Н. Терентьева, Г. Філіпчук та інші.

Наукові праці українських науковців (Л. Голік, Л. Гончаренко, Т. Клищенко, М. Красовицький, В. Кузьменко, Г. Левченко та ін.) присвячені вивченню передумов запровадження полікультурної освіти в Україні, розгляду теоретико-методичних засад формування полікультурної компетентності у юного покоління та спеціальної підготовки майбутніх педагогів, здатних діяти у поліетнічному регіоні.

Таким чином, полікультурність мовної української освіти — це процес цілеспрямованої соціалізації дітей і молоді, що передбачає оволодіння системою національних і загальнокультурних цінностей, комунікативних умінь, які дозволяють людині здійснювати міжкультурну взаємодію, виявляти розуміння «іншості» і толерантність у стосунках з носіями різних культурних традицій.

Література:

1. Полонский В. М. Понятийно-терминологический словарь по народному образованию и педагогике / В. М. Полонский. – М., ИТОиИ РАО, 2001. – 76 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО
КЕРІВНИЦТВА ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
ДОШКІЛЬНИКІВ

Івершинь А. Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Таксіс С. Н.

магістрантка,

Південноукраїнського національного

педагогічного університету імені

К. Д. Ушинського, Одеса

Не викликає сумнівів, що якість естетичного виховання дітей в значній мірі визначається рівнем підготовки педагогів до здійснення професійної педагогічної діяльності.

Дослідженням специфіки педагогічної діяльності, процесом формування професійних навичок займалися вчені В. Андрєєв, В. Беспалько, Ю. Бабанський, Ю. Зязюн, Н. Кузьміна, В. Кан-Калик, А. Маркова, В. Сластьонін, А. Щербакова, І. Якиманська і ін. Проблеми підготовки фахівців в галузі освіти розробляються в сучасній психолого-педагогічній літературі. Однак, в даний час немає єдиного визначення поняття «готовність» до виконання будь-якої діяльності. Так, вчені: М. Дьяченко, Л. Кандибовіч, А. Ковальов, В. Крутецкий розглядають готовність як характеристику фахівця, яка передбачає сформованість цілісної системи ціннісних, когнітивних, емоційно-вольових і операційно-поведінкових якостей [1,2, 4].

Вчені Г. Голубєв, М. Левітів, В. М'ясищев, К. Платонов та ін. при визначенні готовності акцентують увагу на функціональному аспекті й розуміють її як певний психічний стан. Сутність готовності проявляється в безпосередньому зв'язку з розвитком і вдосконаленням здібностей і особистісних характеристик, необхідних для успішного виконання діяльності.

Структура готовності до діяльності за дослідженнями М. Дьяченко, Ю. Веденякіна, Л. Кандибовіч, С. Толкачової та ін. охоплює такі складові: 1) пози-

тивне ставлення до здійснюваної діяльності; 2) знання, вміння, навички, необхідні для здійснення відповідної діяльності; 3) достатній рівень розвитку сприйняття, пам'яті, уваги, емоцій і вольових процесів; 4) спеціальні здібності для виконання певної діяльності [2].

Безумовно, для керівництва художньо-естетичною діяльністю дітей дошкільного віку, педагог повинен володіти певними художніми та творчими вміннями. На це звертає увагу в своїх роботах В. Кузін. Він вказує на необхідність формування професійно-педагогічних умінь студентів майбутніх педагогів для ефективного розвитку дітей в образотворчій діяльності, а саме: *педагогічні*: розвиваючі, конструктивні, організаторські, комунікативні, діагностично-прогностичні. *Спеціальні*: вміння ліпити, малювати, конструювати. [3].

Г. Сухорукова у своїх дослідженнях щодо вдосконалення підготовки фахівців з художньо-педагогічної діяльності, вказує на необхідність формування професійно-педагогічних і методичних умінь, спрямованих на художньо-творчий розвиток дітей [5].

На нашу думку, процес підготовки фахівців до художньо-естетичного виховання дошкільників повинен враховувати специфіку як художньої, психолого-педагогічної так і управлінської підготовки. Тільки такий підхід може забезпечити високу якість професійної освіти майбутнього фахівця.

З аналізу літератури можна зробити висновок, що підготовка студентів до керівництва художньо естетичною діяльністю дітей дошкільного віку має інтегративний характер і спрямована на формування і розвиток майбутніх вихователів в творчому і загальпедагогічному аспектах професійної діяльності.

Пілотажне дослідження рівня готовності педагогів до професійної діяльності в області керівництва художньо-естетичною діяльністю дітей дошкільного віку свідчить про те, що 40% опитаних вихователів відчувають труднощі при проведенні занять з образотворчої діяльності, 18% опитаних педагогів вважають, що ці заняття повинен проводити фахівець. Високий рівень підготовки до керівництва художньо-естетичною діяльністю дітей дошкільного віку відзначили тільки 11% педагогів.

Перелік труднощів майбутніх вихователів в області керівництва художньо-естетичної діяльністю дітей дошкільного віку

Показники	Експериментальна група, %	Контрольна група%,
Певна складність художньої діяльності	52	48
Відсутність досвіду в художній діяльності	76	80
Недостатній інтерес до художньої діяльності	35	36
Брак методичної літератури	28	40
Слабка матеріально-технічна база вишу	54	58
Недостатньо можливостей для творчої самореалізації на заняттях у вишу	35	41
Недостатня кількість годин на вивчення дисципліни "Основи образотворчого мистецтва і методика керівництва образотворчою діяльністю дітей.»	65	61
інші причини	7	10

Експериментальне дослідження проводилося на базі факультету дошкільної психології і педагогіки Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського серед 50 студентів педагогічного факультету, а також серед 10 педагогів закладів дошкільної освіти.

Методика оцінки професійної готовності майбутніх вихователів до керівництва художньо-естетичною діяльністю дошкільників враховувала такі показники:

1. Формування мотиваційно-ціннісного ставлення до педагогічної діяльності в області керівництва процесом художньо-естетичного виховання дітей дошкільного віку.

2. Знання теоретичних, методичних засад художньо -естетичного виховання особистості дитини, закономірностей процесу естетичного розвитку в умовах закладу дошкільної освіти і технології управління цим процесом. А саме, знання методик діагностики рівня художньо-естетичного розвитку дошкільників різного віку; вміння аналізувати результати і розробляти стратегію педагогічної взаємодії для підвищення рівня художньо-естетичного розвитку дітей; педагогічні вміння щодо коригування освітнього процесу.

Основними напрямками професійної підготовки майбутніх вихователів до

керівництва художньо-естетичною діяльністю дошкільників було виокремлено такі: усвідомлення цілей естетичного виховання дошкільнят і знання методики управління цим процесом; розуміння закономірностей методичного керівництва і характеристика його складових; розробка критеріїв оцінки рівнів художньо-естетичного розвитку дітей; визначення стану естетичного виховання на різних етапах навчально-виховного процесу закладу дошкільної освіти; навчання майбутніх вихователів засобам досягнення цілей естетичного виховання дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти.

Література:

1. Глуханюк Н.С. Психологические особенности и закономерности становления профессионально-педагогической деятельности. [Текст] Н.С. Глуханюк. // Психология становления педагога профессиональной школы. - Екатеринбург, 1996. с. 21 -23

2. Дьяченко М.И., Кандыбович, Л.А. Психологические проблемы готовности к деятельности. [Текст] / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович. — Минск.: Изд-во: БГУ, 1975

3. Кузин В С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в школе [Текст] : / В. С. Кузин. - 3-е изд., доп. - М.: Агар, 1998. - 335

4. Маркова А.К. Психология профессионализма. [Текст] / А.К. Маркова. - М.: Знание, 1996

5. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур. - К. : Слово, 2010. - 373, [33] с.

ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

*Калугіна А. І.,
студентка ННІСПМО
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Україна*

Проблема всебічного розвитку дитини і підготовка її до школи залишаються актуальними у всі часи. Дошкільна педагогіка пропонує безліч методів вирішення цих проблем. Одним з таких методів є розвиток дрібної моторики дітей.

Під терміном дрібна моторика І. А. Єрмакова розуміє координовані рухи дрібних м'язів пальців і кистей рук. Вони важливі не тільки для виконання різних повсякденних дій, а і для стимуляції розвитку дитячого мозку [2, с. 5].

А. Н. Леонтьєв, А. В. Запорожець зазначають, що у дошкільному віці відбуваються глибокі зміни в моториці дитини. Діти стають більш сильними, витривалими, рухи їх стають спритнішими, координованими. Дитина набуває в цьому віці ряд нових складних рухових умінь, які відіграють важливу роль в подальшому житті. Нарешті, навчається здійснювати рухи свідомо і довільно.

Для оволодіння тими складними видами рухових умінь, які згодом стануть необхідними дитині в процесі шкільного навчання, а потім і в майбутній трудовій діяльності, необхідно навчитися свідомо контролювати свої рухи, підпорядкувати їх своїй волі [3, с. 83].

На переконання М. А. Шулера, якщо не буде розвинена дрібна моторика, то у дитини виникнуть такі труднощі :

- погано розвинена розмовна мова, необхідна для повсякденного спілкування;
- виникнення проблем у використанні повсякденних предметів (вилка, ложка, кисть, ручка);
- відсутня злагодженість рухів.

З розвитком дрібної моторики поліпшується робота правої півкулі мозку, яка відповідає за творчі можливості і дрібну моторику рук, тобто здатність до запам'ятовування форми і фактури предмета, відтворення побаченого по пам'яті, а також структурне мислення, послідовність і впорядкованість рухів тіла, уважність до навколишнього світу, здатність до запам'ятовування дрібних деталей [8, с. 557].

М. І. Аксьонова вказує на важливе значення сформованості навичок дрібної моторики рук для загального фізичного і психічного розвитку дитини протягом усього дошкільного дитинства. Рівень розвитку дрібної моторики багато в чому визначає успішність освоєння дитиною образотворчих, конструктивних, трудових, музично-виконавських умінь, оволодіння рідною мовою, розвитку первинних навичок письма [1, с. 62].

За твердженням І. А. Єрмакової, поряд з розвитком дрібної моторики розвиваються пам'ять, увага, а також словниковий запас.

Доведено, що тонка робота пальцями сприяє розвитку мови у дітей. Тому дуже важливо вже з самого раннього віку розвивати у дитини дрібну моторику. Проте просто робити вправи малюкові буде нудно – треба перетворити їх у цікаві і корисні ігри.

Відомо, що на початковому етапі життя саме дрібна моторика відображає те, як розвивається малюк, свідчить про його інтелектуальні здібності. Від того, наскільки вправно навчиться дитина управляти своїми пальчиками в самому ранньому віці, залежить її подальший розвиток [2, с. 17].

Як слушно зазначає Є. В. Новак, дитина з добре розвиненою дрібною моторикою вміє логічно міркувати, у неї розвиваються увага і пам'ять, зв'язне мовлення, вона підготовлена до письма. Вченими в ході численних досліджень доведено, що і думка, і очі дитини рухаються з тією ж швидкістю, що і рука. А значить, рухи рук безпосередньо пов'язані з розвитком зору. Цей взаємозв'язок зберігається протягом усього дитинства [5, с. 38].

На думку О. А. Скобкіної, при стимуляції дрібної моторики активізуються процеси певних ділянок головного мозку, покращується кровообіг, збільшується

швидкість передачі нервового імпульсу. Відповідно, поліпшується увага дитини, а саме : концентрація, вибірковість і переключення. Розвиток дрібної моторики рук дитини впливає на такі властивості свідомості, як : мислення, уява, мова, спостережливість, координація, зорова і рухова пам'ять [6, с. 268].

Л. Н. Матвеева для розвитку дрібної моторики рук і підготовки руки до письма пропонує використовувати такі вправи і методичні прийоми:

- пальчикові ігри;
- масаж кистей рук;
- маніпуляції з дрібними предметами (перебирання зерен або круп, застібання гудзиків, конструювання);
- малювання;
- ліплення (з пластиліну, глини, тіста);
- аплікація;
- ігри з піском і водою;
- спеціальні вправи для підготовки руки до письма [4, с. 604].

В. О. Солнцева вважає, що точність графічних дій забезпечується за рахунок м'язового контролю над дрібною моторикою рук. Це спритність пальців і кистей рук, скоординованість їх рухів. Про розвиток дрібних рухів пальців можна судити, спостерігаючи за тим, як дитина малює або зафарбовує деталі малюнка. Якщо вона постійно повертає лист, не може змінювати напрямок ліній за допомогою тонких рухів пальців і кисті, значить, рівень розвитку дрібної моторики недостатній [7, с. 16].

Таким чином, можна зробити висновок, що розвиток дрібної моторики дітей дошкільного віку має важливе значення для розвитку мовлення, пам'яті, уваги, мислення, спостережливості, координації, для підготовки до письма, для загального фізичного і психічного розвитку дитини.

Роботу з розвитку дрібної моторики слід проводити цілеспрямовано, систематично, використовуючи різноманітні цікаві засоби (масаж, самомасаж, пальчикові ігри, продуктивні види діяльності, маніпуляції з предметами).

Література

1. Аксенова М. И. Развитие тонких пальцев рук у детей с нарушением речи / М. И. Аксенова // Дошкольное воспитание. – 1990. – №8. – С. 62-65.
2. Ермакова И. А. Развиваем мелкую моторику у малышей / И. А. Ермакова. – Литера, 2008. – 32 с.
3. Леонтьев А. В. Вопросы психологии ребенка дошкольного возраста / А. Н. Леонтьев, А. В. Запорожец. М.: Международный Образовательный и Психологический Колледж, 1995. – 144с.
4. Матвеева Л. Н. Развитие мелкой моторики у старших дошкольников как средство подготовки руки к письму / Л. Н. Матвеева, Е. М. Галкина // Молодой ученый. – 2017. – №15. – С. 604-607.
5. Новак Е. В. Пальчиковые игры и гимнастика для малышей / Е. В. Новак. – Клуб Семейного Досуга, 2014. – 56 с.
6. Скобкина О. А. Развитие мелкой моторики ребенка как необходимое условие полноценного формирования умственных способностей дошкольника / О. А. Скобкина // Молодой ученый. – 2017. – №50. – С. 268-271.
7. Солнцева В. А. 200 упражнений для развития общей и мелкой моторики / А. В. Солнцева, Т. В. Белова – Родничок, 2007 – 96 с.
8. Шулер М. А. Развитие творческих способностей у младших дошкольников средствами художественной деятельности / А. М. Шулер // Молодой ученый. – 2014. – №17. – С. 557-558.

РОЛЬ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЕДЖІВ У ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Ковалівська Анна Андріївна
викладач ветеринарних дисциплін
Маловисторопського коледжу
імені П. С. Рибалка СНАУ

Сьогодні потребує висококвалікованих фахівців у кожній галузі. Тому освіта, як особливий важіль розвитку цивілізації отримує нові виклики та вимоги щодо якості процесу і результатів функціонування.

Вітчизняна освітня система наразі має певні проблеми, пов'язані із процесами активної суспільної трансформації: від колишньої, непрацездатної системи суспільство відмовилося, а нову ще не розбудовано. Культурна, мовна, економічна й соціальна роз'єднаність в середині освітньої системи призводить до конфліктів цінностей. Помічається тенденція до зниження рівня загальних знань та рівня функціонування неекономічних освітніх систем. Євроінтеграційний вектор подальшого розвитку України – складний і тривалий процес. Має відбутись сприймання, усвідомлення, прийняття або відчуження низки адаптаційних процесів.

Наразі процес реформування освіти пов'язаний з потребою вирішення тих численних системних проблем, які накопичились упродовж усього періоду існування незалежної України. Освітня сфера активно впроваджувала інновації, але інерційно слідувала певним правилам далекої радянської системи.

Особливі вимоги висуваються до освітніх закладів, які дають освіту вище загальної середньої, тобто вищу професійну, оскільки сучасний ринок праці вимагає висококваліфікованих працівників на ланках різного рівня. Автори Каленюк І. та Куклін О. ще у 2015 році зробили з цих даних свій висновок: «виклики, що стоять перед українською вищою освітою, є серйозними і визначаються як загально-світовими тенденціями, так і специфічними умовами нашого сьогодення».

Науковці наразі активно обговорюють місце і роль коледжів у системі освіти України у контексті реалізації цільових завдань закону України «Про вищу освіту» (2014). Дискусія щодо залишення коледжів і технікумів у системі вищої освіти та/або переведенням їх до системи професійної освіти викликає більше запитань, ніж відповідей.

Спільнота, що досліджує дане питання робить наголос на тому, що вирішення цього складного завдання матиме політичні, соціальні та економічні наслідки. Вирішення питання має ґрунтуватися на результатах досліджень особливостей професійної підготовки в умовах коледжів та технікумів.

Реформа освіти передбачена «Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», Цей документ висвітлює прагнення щодо забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та підвищення стандартів життя. Напрями реформування системи професійно-технічної освіти відображено у дослідженнях В. Аніщенко, С. Клепко, М. Пальчук, В. Радкевич, В. Савченко, В. Скульська, І. Стариков. Звичайно ж наведений перелік авторів не є вичерпним.

На вищу освіту покладається обов'язок у створенні доступності знань соціально відповідальних громадян, сприяти формуванню у студентів критичного й незалежного мислення, здатності до навчання впродовж життя. Сучасний досвід свідчить про перетворення надання вищої освіти на послугу, що продається. Університет сприймається, як установа, що прагне прибутку. Отже, є певним бізнес-проектом із виробництва освіти як бізнес-продукту. І це один із факторів, який може призвести до деградації української університетської освіти.

Згідно закону України «Про вищу освіту» (2014), коледж — «галузевий вищий навчальний заклад або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступенів молодшого бакалавра та/або бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження. Коледж також має право здійснювати підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста».

У коледжах молодь має можливість здобути фундаментальну професійну та практичну підготовку. На базах даних навчальних закладів надаються

ґрунтовні знання, вміння та навички, що дозволяють працювати спеціалістом середньої ланки обраної галузі або продовжити навчання за наступним рівнем вищої освіти. Велика кількість практичних занять сприяє набуттю випускниками коледжів практичних навичок та досвіду майбутньої професійної діяльності, залучає студентів до професійної діяльності під час навчального процесу, що сприяє підвищенню якості фахової підготовки.

Вагома професійна підготовка й набутий практичний досвід дозволяють випускникам коледжів успішно продовжувати навчання. Рівень такої професійної компетентності має велику соціальну цінність та відповідає потребам сучасного ринку праці. Професійна підготовка на базі коледжів являється підґрунтям для особистісного зростання та професійної самореалізації.

Зростання освітнього рівня громадян є засобом збереження зайнятості та підвищення доходів, протидією безробіттю, а також важливим чинником інтенсивного розвитку економіки країни. І саме на базах коледжів можливо надавати той необхідний мінімум знань та практичних навичок, які забезпечать належний рівень професіоналізму будь-якої економічно важливої галузі країни.

Література:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 28.12.2014 № 76-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Луговий В.І. Проблема понятійно-категоріального апарату педагогічної науки / В.І. Луговий // Педагогічна і психологічна науки в Україні / відп. ред. О.В. Сухомлинська. — К. : Педагогічна думка, 2007. — Т. 1: Теорія та історія педагогіки. — С. 24–35.
3. Сисоєва С.О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу : монографія / С.О. Сисоєва. — Хмельницький : ХГПА, 2008. — 324 с.

ДИТЯЧІ СТРАХИ ТА ІХ ЗВ'ЯЗОК З СОЦІАЛЬНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ В ЯКОМУ ПЕРЕБУВАЄ ДИТИНА

Коник В.Ю.,

Студенка

факультету соціальної та мовної комунікації

Горлівського інституту іноземних мов /

Донбаського державного педагогічного університету

м.Бахмут, Україна

Тема дитячих страхів у віковій психології сучасного світу досить поширена, але не дивлячись на широкий спектр вивченості, знаходиться на етапі дослідження. З кожним новим роком сучасний світ все глибше занурюється у вік технологій і це ще один з чинників породження дитячих страхів. Агресивні комп'ютерні ігри, жорстокі мультфільми, злі інтернет-герої - згубно позначаються на несформованій психіці дошкільника. Тому тема дитячих страхів знаходиться на етапі вивчення і дослідження. Звісно, такі прояви дитячої психіки як: занепокоєння, тривога та страх - такі ж невід'ємні емоційні прояви нашого психічного життя, як: радість, гнів, здивування та печаль. Але, неправильне ставлення до дитячих страхів та своєчасне невиявлення їх причини може привести до посилення страху. Дитячий страх може перерости у фобію, яка буде знаходитися у підсвідомості дитини, рости і розвиватися разом з нею. Батьки котрі вчасно помічають страх своєї дитини та працюють над подоланням цієї проблеми, найчастіше мають результат зникання страху безслідно. Якщо ж страх болісно загострений, або зберігається тривалий час - це є приводом замислитись про здоров'я дитини, стосунки в родині, поведінку батьків, взаємовідносини з однолітками та на емоційно-психологічний стан дитини.

Актуальність дослідження полягає в тому що дитячі страхи – це дійсно проблема. З цією проблемою, рано чи пізно, стикається майже кожний батько чи вихователь, зазвичай з проблемами дитячого страху доводиться працювати практично будь-якому дитячому психологу. Саме з цієї причини актуальність вивчення

причин дитячих страхів не зникає, а навпаки потребує поширення і поглиблення.

Проблематика дитячого страху має не таку давню історію в психологічній науці. Але данною проблематикою цікавилися як зарубіжні так і вітчизняні психологи, як представники гуманістичною психології так і представники біоенетичного напрямку. Наприклад представник біоенетичного напрямку С. Холл поширював біоенетичний закон і на онтогенез страху. Він стверджував, що дитина переживає в процесі свого розвитку страхи, які зазнали тварини, а потім люди на різних етапах антропогенезу. Так само він стверджував що джерелом страху у дітей є особистий досвід і вплив соціального середовища.

З проблемою дитячих страхів найбільш часто стикаються батьки дітей дошкільного віку. Іноді трапляється так, що батьки не надають належного значення тим ситуаціям і подіям, які визивають страх у їх дитини. Тому в подальшому житті страхи можуть переростати у фобії: невирішені дитячі страхи можуть продовжувати переслідувати і дорослих, трансформуючись вже в дорослі страхи і фобії. Звісно переважна більшість страхів, у тій чи іншій мірі, обумовлені віковими особливостями і мають тимчасовий характер. Дитячі страхи, якщо до них правильно ставитись та намагатися розуміти причини їх появу, найчастіше всього зникають безслідно. У багатьох проблемах, з якими дитина зустрічається на етапах свого дорослішання можна сказати, що дитина їх переросте, але так не треба відноситись до проблеми страху. При несприятливих умовах дитячі страхи ростуть разом з нею і збільшуються до розмірів фобій [6, с. 58]. Тому чим раніше батьки і спеціалісти звернуть увагу на дитячі страхи і почнуть з ними працювати - тим краще.

Як вже було сказано вище, проблемами дитячих страхів займалися багато вчених, наприклад Гарбузов В.Н. широко розкрив у своїх працях причини дитячих страхів, Захаров А.І. писав про основні форми страхів та способи їх подолання, Шишкова Т.Л. донесла до батьків серйозність дитячих страхів та способи боротьби з ними. Багато часу присвятив проблемі дослідження і психотерапії дитячих страхів Єберлейн Г. У А.М. Прихожан розроблено багато методів і прийомів для зняття тривожності молодших школярів.

Згідно А. Захарову, розуміння небезпеки, її усвідомлення формується в процесі життєвого досвіду і міжособистісних відносин, коли деякі подразники для дитини поступово набувають загрозливого характеру. У таких випадках можна говорити про появу травмуючого досвіду, психологічному зараженні страхом від оточуючих осіб і мимовільному навчанні з їхнього боку відповідного типу емоційних реакцій. Все це дає підставу говорити про умовно-рефлекторної мотивації страху, оскільки в ньому закодowana емоційно-перероблена інформація про можливість небезпеки [3, с. 187].

Р.В. Овчарова виділяє декілька категорій страху: 1) вікова категорія страхів. Ця категорія відзначається в основному у емоційно-чуттєвих дітей як відображення особливостей їх психічного і особистісного розвитку. Виникають ці страхи під впливом таких чинників як: наявність страхів у батьків, тривожність у відносинах з дитиною, надлишкове опіка дитини від небезпек. Конфліктні відносини між батьками, психічні травми по типу переляку, психологічне зараження страхом в процесі спілкування з однолітками або дорослими. 2) категорія невротичних страхів [2, с. 221]. Вона характеризується: великою емоційною інтенсивністю і напруженістю, тривалим терпінням і постійністю, несприятливим впливом на формування характеру і особистості, взаємозв'язком з іншими невротичними розладами і переживаннями, уникнення об'єкта страху. Невротичні страхи можуть бути результатом тривалих і нерозв'язних переживань

У сучасному світі, для дитини, існує багато джерел страху, тривоги і стресу. Це може бути агресивна комп'ютерна гра, наганяй за випадково зломлену річ, дражнили придумані братом чи сестрою, злі сусіди, чи агресивний пес на вулиці. Звісно усе це можна розглядати як невід'ємний атрибут дорослішання. Хоча страх і тривога – це ті емоції, які ми зазвичай намагаємося звести до мінімуму чи уникнути їх зовсім, вони необхідні для розвитку. Проявляючись у м'якій формі вони можуть спонукати до навчання. Однак існують ситуації, коли почуття страху у дитини починає розвиватись і виходить за межі контролюючого процесу, що загрожує перерости у невроз. У таких випадках стає необхідним втручання спеціаліста.

Діапазон дитячих страхів обмежений тільки фантазією малюків, а вона меж не знає. Кожен страх індивідуальний і психологи при роботі з дитячими страхами звертають увагу не стільки на їх зміст, скільки на причину, кількість і важкість цих страхів. Практично будь-який предмет чи подія із зовнішнього світу можуть перетворитись для дитини у щось, що лякає. У віці від трьох до п'яти років у дитини формуються почуття: любов, ніжність, жалість і співпереживання. Особливу важливість для дитячого розвитку має безумовна батьківська любов, тому висловлювання: “Я не люблю тебе”, ”Я не хочу з тобою дружити ” вкрай болюче сприймаються дітьми цього віку і призводять до виникнення у них тривожності і неспокою [1, с. 146].

У шість років хлопчики й дівчатка можуть боятись страшних снів і смерті у вісні. Зазвичай саме у вісні, дітям цього віку, може бачитись розлука з батьками яка обумовлена страхом їх зникнення і втрати. У старшому дошкільному віці діти особливо чутливі до загрози виникнення хвороби, нещастя, смерті. На думку А.І. Захарова, страх смерті з'являється в цьому віці, так як саме в ці роки діти починають усвідомлювати, що людське життя не нескінченне. Страхі можуть підсилюватися у результаті неправильного впливу батьків [4, с. 306]. Наприклад дитину у покарання зачиняють у темній кімнаті, залишають вдома одного. Або в результаті якихось непередбачливих обставин: дитина застрягла у ліфті, стала очевидцем автомобільної катастрофи, була на місці пожежі чи будь-яких інших надзвичайних ситуацій.

Можна зробити висновок що страхи це неминучі етапи в процесі дорослішання і становлення особистості дитини. Неможливо уберегти дитину від усіх різновидів і факторів страху. Навпаки надмірна опіка може нашкодити дитині і погіршити його тривожність і побоювання. Важливо звертати увагу на емоційний стан дитини, як можна частіше розмовляти з дитиною, говорити йому про свою любов. Важливо забезпечити дитині почуття батьківської захисту і сімейного затишку. Якщо батьки вчасно помітять побоювання малюка, страх можна зовсім звести нанівець. Та навпаки якщо діти бачать, що батьки часто сваряться то їх число страхів буде вище, ніж коли стосунки в сім'ї

затишні. У дітей-дошкільників із конфліктних сімей частіше зустрічаються страхи перед тваринами, стихією, захворюваннями, зараженням і смертю, страхи кошмарних снів. Всі ці страхи є своєрідними емоційними відгуками на конфліктну ситуацію в сім'ї. Психолого-педагогічний підхід до дослідження страхів умовно можна назвати соціальним, так як при вивченні дитячих страхів ми звертаємо увагу в першу чергу на зміни соціального положення дитини, на особливості його взаємин з навколишнім світом. Зміст дитячого страху стає тісно пов'язаним з характером міжособистісних знакових соціальних взаємин і визначає соціальні аспекти існування дитини. Наявність у дитини страху пов'язано з символічними структурами свідомості, з міфологічним мисленням, з емоційними взаємовідносинами між батьками і ставлення батьків до дитини, з надмірною опікою і огорожею дитини від навколишнього світу. Тому своєчасна допомога дитині в боротьбі з власними страхами надзвичайно важлива.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

1. Гарбузов В.Н.. Нервные дети / В.Н. Габузов. Москва : Просвещение, 1990. 303с.
2. Овчарова Р.В. Практическая психология образования: Учебное пособие для студентов психологических факультетов университетов / Р.В. Овчарова. М : Издательский центр «Академия», 2003. 448 с.
3. Захаров А.И. Дневные и ночные страхи у детей: Детская психология и психотерапия / А.И. Захаров. Москва : Речь. 2005. 320с.
4. Захаров А.И. Как предупредить отклонения в поведении ребенка: Книга для воспитателей дет. сада / А.И. Захаров. Москва : Просвещение. 1986. 306с.
5. Шишкова Т.Л. Страхи – это серьезно / Т.Л. Шишкова. Москва : Искатель. 1997. 92с.
6. Эберлейн Г. Страхи здоровых детей / Г. Эберлейн. Москва : Знание. 1981. 254с.

КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ТЕКСТІВ-ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ АУДІЮВАННЯ В СТАРШИХ КЛАСАХ

Королишин І.А.

*Студентка Інституту іноземних мов
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка
м. Дрогобич, Україна*

На сучасному етапі розвитку науки вже є розуміння того, що аудіювання – це важлива складова процесу навчання, а сформованість навичок слухання – це запорука успішності процесу іншомовної комунікації. На сьогоднішній день до цього виду діяльності висуваються особливі вимоги, оскільки на вмінні чути й розуміти мовленнєве повідомлення ґрунтується вміння говорити іноземною мовою. Виходячи з цього, навчання аудіювання в школі приділяється більше уваги, ніж кілька років тому. Аудіювання є складовою частиною різних екзаменаційних випробувань, передусім ЗНО, а також міжнародних тестів TOEFL, IELTS, Cambridge First Certificate in English та інших, у зв'язку з чим йому відводиться значне місце в сучасних навчально-методичних комплексах з англійської мови на всіх етапах вивчення англійської мови.

Тексти-інтерв'ю, що використовуються в якості навчального матеріалу з метою формування компетенції в аудіюванні, повинні відповідати критеріям.

Якісний критерій, як уже згадувалося, складається з мовного критерію та критерію змісту. Мовний критерій, з одного боку, повинен враховувати аспект доступності, з одного боку, та репрезентативності, - з іншого. Критерій змісту повинен передбачати такі важливі складові, як відповідність певній тематиці, інформативність та актуальність цієї інформації.

Кількісний критерій мусить передбачати, на наш погляд, дотримання правильного темпу мовлення та тривалості звучання звукоряду.

Зупинимось докладніше на визначених критеріях і на їхній важливості при відборі аудитивних текстів:

Доступність стосується передусім плану мовного оформлення, тобто особливостей фонетичної презентації, насиченості звукоряду лексичними одиницями та граматичними конструкціями, що учні повинні розпізнати у процесі аудіювання. Сказане передбачає аудитивні тексти, що ілюструють зразки саме нормативної вимови. Але зазначимо, що літературну норму вимови RP (received pronunciation) використовує дуже малий відсоток британців. Крім цього, сучасна англійська мова, зокрема її британський стандарт ілюструє фонетичні варіації, що виникають внаслідок впливу різних національних стандартів англійської мови, наприклад, американського стандарту, а також її територіальних діалектів [1, с. 141]. Це спостерігаємо і при аналізі аудіозаписів текстів-інтерв'ю аутентичних підручників, в яких спостерігається прояви різних фонологічних змін, що ілюструють відхилення від британського стандарту вимови. Хоча цей факт, створює додаткові труднощі у процесі розуміння тексту, він відображає сучасний стан використання англійської мови з фонетично розмаїтим мовленням, що виявляє відмінності від стандартного її звучання. Особливості ведення діалогу культур якраз і полягають у тому, щоб навчитися розуміти не лише літературний варіант, але й різні діалекти іноземної мови. У зв'язку з вищесказаним вважаємо допустимою наявність у автентичних підручниках аудіотекстів, у яких мають місце різні зразки мовлення, що відображають різні регіональні типи англійської мови. Основне, що повинно бути враховане при відборі подібних текстів, – фонетичні зміни не повинні перешкоджати розумінню тексту-інтерв'ю учнями старших класів.

Відбір навчального матеріалу також повинен відображати принцип інтегрованого навчання, це означає, що, окрім лексичного матеріалу, слід враховувати і граматичне оформлення звукового тексту, аби включення в нього невідомих граматичних конструкцій не стало додатковою перешкодою на шляху розуміння змісту тексту інтерв'ю. Згідно Навчальної програми, кількість слів для аудіювання у старших класах коливається від 800 до 1100 слів. Текст може містити й невідомі лексичні одиниці, якщо це не ключові слова, а такі значення яких він може визначити з контексту. Відсоток цих слів не повинен

перевищувати 2-3% від загальної кількості слів у аудитивному тексті.

На нашу думку, тексти-інтерв'ю, запропоновані для розвитку навичок аудіювання, повинні теж бути репрезентативними. У розрізі текстів-інтерв'ю, що мають на меті формувати англomовну компетенцію в аудіюванні учнів старших класів, тексти-інтерв'ю повинні передусім відповідати зразкам жанру інтерв'ю. Зазначений критерій передбачає відбір аудіо - та відеотекстів з такими ознаками: 1) вони повинні обов'язково мати структуру інтерв'ю; 2) ілюструвати різні типи цього жанру; 3) враховувати мовні та позамовні ознаки інтерв'ю.

Репрезентативність, на наше переконання теж повинна враховувати стать і вік дикторів, тобто це мають бути люди різних вікових груп, для того щоб відображати реальні ситуації спілкування.

Тематичність, як якісний критерій, торкається змісту аудитивного тексту. Ми її розуміємо як обов'язковість відповідності тем текстів-інтерв'ю, що пропонуються для аудіювання, темам Навчальної програми для 10 та 11 класів.

Відомо, що реципієнт переважно сприймає аудитивний текст заради представленої в ньому інформації. Психічна діяльність учня, ступінь її активності у процесі сприйняття тексту на слух залежить найперше від його відношення до змісту: складні, але змістовні тексти сприймаються краще, ніж легкі та примітивні [2, с. 231]. Враховуючи цей факт, основним критерієм відбору текстів-інтерв'ю для навчального аудіювання, вважаємо новизну та інформативну цінність. Згідно з ним відбір аудитивних текстів, повинен враховувати новизну інформації для учнів та бути пізнавальними.

Поняття «стабільна актуальність інформації» висуває одну важливу вимогу, якою повинен керуватися вчитель, а саме аудитивні тексти повинні бути позачасовими, тобто не містити чітко окресленого періоду часу чи часові ознаки. Вони повинні бути універсальними, що забезпечує можливість їхнього використання в навчальних цілях для розвитку навичок аудіювання тривалий час [2, с. 104].

Серед кількісних критеріїв нами був визначений темп мовлення, який ми інтерпретуємо як швидкість вимовляння звуків, складів, слів, тобто елементів мовлення. Він вимірюється через підрахунок вимовляння кількості складів за 1

хвилину. Л.Ю. Куліш визначає середній темп англійського мовлення як такий, що є сприятливим для сприйняття та розуміння, в кількості 250 складів на хвилину [3, с. 34]. На нашу думку для учнів старшої школи 250 складів на хвилину – доступний сприйняття та розуміння аудіотексту темп. Загалом аналіз текстів-інтерв'ю показує, що останні відбуваються у швидшому темпі, вищому за середній темп. Це повинен мати на увазі вчитель, пропонуючи підготовчі та післятекстові вправи на перевірку розуміння цього жанру тексту, щоб забезпечити максимальне розуміння всіх його нюансів.

До кількісних параметрів тексту відноситься й його тривалість. Однак, навчальний урок обмежений часом, тому вчитель не може використовувати довгі інтерв'ю в якості навчального матеріалу. Тому вважаємо оптимальним проміжок часу від 1-2 хвилин на початковому етапі до 10 хвилин – на завершальному. Навчальна програма для учнів старших класів регулює кількісний критерій сприймання інформації на слух (аудіювання), визначаючи середній обсяг прослуханого у запису матеріалу у межах 3-4 хв.

Отже, важливими при відборі текстів-інтерв'ю є мовний критерій і критерій змісту, що складають основу якісного критерію, та кількісний критерій, що передбачає дотримання правильного темпу мовлення та визначає тривалість звукоряду.

Література:

1. Дворжецька М.Н. Тенденції розвитку вимовної норми сучасної англійської мови // Мова, культура й освіта в сучасному світі: Збірник наукових праць до 90-річчя доктора філологічних наук, професора Романовського О. К. / Відп. ред. Стишов О. А. - К. : Вид. центр КНЛУ, 2008. - С. 141-145.

2. Кириллина Н. Ю. Обучение аудированию публицистических текстов на основе аудиовизуальных источников информации (языковой вуз, французский язык) : дис. . кандидата пед. наук : 13.00.02 / Кириллина Наталья Юрьевна. - М., 2006. - 163 с.

3. Кулиш Л. Ю. Психолингвистические аспекты восприятия устной речи (зависимость восприятия от речевых характеристик говорящего): автореф. дис. докт. филол. наук: 10.02.04. - К., 1984. - 48 с.

